METODICKÝ MATERIÁL

určený pre ZŠ / SŠ / VŠ

TITUS ZEMAN

„Aj keby som stratil môj život, nebolo by to márne, ak by sa aspoň jeden z tých, ktorým som pomohol, stal kňazom namiesto mňa." [1]

CIEĽ PRÍPRAVY

– otvoriť medzi mladými témy obetovania sa, nasadenia pre hodnoty a otázku povolania (v širšom slova zmysle, aj so špecifickým dôrazom na zasvätený život)
– oboznámenie sa so životom Titusa Zemana v kontexte jeho doby a rôznych situácií, ktoré sa nám stávajú dobre známymi (násilie, vojny, nespravodlivosť, dezinformácie, migrácia, stret hodnôt)
– na osobnej úrovni dilemy – prežívanie slobody, robenie rozhodnutí, obeta v rôznych podobách (pohodlie, čas...)

ČASOVÝ RÁMEC

MAREC	APRÍL	MÁJ	JÚN	SEPTEMBER
oficiálne vyhlásenie Sv. Otca		stretnutie mládeže cez víkend blahorečenia pravdepodobne na jeseň 2017		

[1] Don Titus Zeman, porov. Summarium Documentorum, Doc. 28

NÁPLŇ

Metodický materiál bude distribuovaný v 5 etapách. Bude spracovaný tak, aby sa dal využiť na stretkách, hodinách náboženstva, prípadne v rodine. Tvoríme ho v troch verziách podľa veku – pre 2. stupeň základných škôl, stredné školy a vysokoškolákov, resp. mladých dospelých.

Podľa dynamiky adresátov materiál prepája udalosti zo života Titusa Zemana, dnešnej doby a evanjelia, s návrhom príslušných aktivít a symbolov.

	ŽIVOT DONA TITUSA	ZŠ ETAPOVÁ HRA: „ZA TO ZAPLATÍŠ"	SŠ SYMBOL: DVERE A KĽÚČE K NIM	VŠ SYMBOL: APLIKÁCIA ŽIVOT
MAREC	Doba a orientácia v nej	Realita nepustí	Zatvorení v dobe	Totalita včera a dnes
APRÍL	Povolanie	Ideš do toho?	V bludisku s nadhľadom	Po-Volanie
MÁJ	Salezián a kňaz	„Budem navždy tvojim synom"	Kto stojí za tebou?	Pri žene
JÚN	Mučeníctvo	Pyramída hrdinstva	Na hranici	Prehra – výhra
SEPTEMBER	Oslávenie	Kto zvíťazil?	Koniec alebo začiatok?	Biznis a život

TEÓRIA „UVARENEJ ŽABY"

Pri tvorbe stretiek sme sa opierali o teóriu „uvarenej žaby".

Návod na uvarenie žaby:
Dáme ju do hrnca so studenou vodou a potom ju pomaly zohrievame.

Prečo? To je veľmi jednoduché. Keď žabu hodíme do horúcej vody, bude robiť všetko možné, aby z hrnca vyskočila. Keď budeme vodu ohrievať pomaly, žaba sa bude prispôsobovať teplote a až bude voda príliš horúca, potom už nebude mať silu vyskočiť z hrnca.

AKO TO SÚVISÍ SO SÚČASNOU DOBOU?

My sme ako tá žaba a hrniec zas predstavuje život vo všetkých oblastiach. Oheň pod hrncom je negatívny vplyv dnešnej doby na nás. Ponúka nám postupne šťastie, slobodu, zážitky a tak si nás pretvára na svoj obraz. V konečnom dôsledku nás vedie k hriechu. Postupne nás „zohrieva" a my si užívame príjemnejšie a príjemnejšie „teploty".

Deje sa to dlho a pomaly takým spôsobom, že keď si to všimneme, je už neskoro. Už nemáme silu s tým niečo robiť. Už nemáme silu vyliezť z tohto „hrnca" a zanedlho voda zovrie. V tej chvíli len málokto dokáže nájsť silu vyliezť z tejto „horúcej šlamastiky".

Tento obraz dobre poukazuje na to,
že sa radi nechávame „variť" negatívnymi vplyvmi
dnešnej doby bez toho, aby sme si to všimli.

Doba, keď žil Titus Zeman, vytvárala v mnohých pochybnosti, nejasnosť a nevedeli ako majú reagovať na nástup komunistov. Don Titusovi sa podarilo v jeho dobe odlíšiť dobro od zla. Najmä sa postavil proti potláčaniu viery/kresťanstva, ktoré komunisti robili.

Dnes je doba ešte komplikovanejšia, s množstvom rozličných názorov. Mohli by sme povedať, že dnes je všetko relatívne.

Titus vedel spoznať, kto je nepriateľ a o čo mu ide. Stál na strane pravdy a dobra. Aj dnes je viera vytláčaná z verejného života, ale deje sa to oveľa skrytejšou formou. Náš problém je, že si to nemusíme všimnúť a uvedomiť, ako nás chce nepriateľ zlákať a „uvariť".

V ČOM NÁM TEDA MÔŽE BYŤ TITUS ZEMAN PRÍKLADOM?

Počas nasledujúcich piatich stretiek sa pokúsime pochopiť kontext života a rozhodnutí Titusa Zemana a vyzdvihnúť základné posolstvá pre dnešnú dobu.

POZNÁMKA

– chceme predstaviť Titusa Zemana nie ako osamelého hrdinu, ale ako súčasť „strapca" spoločenstva Cirkvi, vo vzťahoch so súčasníkmi

– jednotlivé návrhy možno rozpracovať v prípade potreby aj na dlhší časový úsek, viac stretiek, alebo vyučovacích hodín

– posielajte nám, prosím, priebežne spätnú väzbu a námety na zlepšenia na mailovú adresu info@tituszeman.sk

STRUČNÝ ŽIVOTOPIS BL. TITUSA ZEMANA

31.8.1950
prvý raz ilegálne odviedol klerikov do Turína

23.10.1950
druhý raz ilegálne odviedol klerikov, bohoslovcov a kňazov do Turína

9.4.1951
pokus o ilegálny prechod cez hranicu nevyšiel, zatkli ho, vypočúvali, mučili, väznili

22.2.1952
bol odsúdený v Bratislave na 25 rokov ťažkého väzenia (Ilava, Mírov, Jáchymov, Leopoldov a Valdice)

10.3.1964
podmienečne prepustený na slobodu

1968
dostal súhlas verejne vykonávať kňazskú službu

8.1.1969
zomrel v Bratislave

11.1.1969
bol pochovaný v Bratislave – Vajnoroch

Titus Zeman sa narodil 4. januára 1915. Bol najstarší z desiatich detí.

Nikomu sa nepodarilo odradiť ho od myšlienky na **reholné povolanie**. Na požiadanie rodičov, pretože boli chudobní, ho don Bokor odrádzal, že je ešte malý a v kláštore saleziánov bude bez mamičky a nebude môcť plakať, keď mu bude za ňou smutno.

Od malého Titusa dostal odpoveď: *„Prečo hovoríte, že tu nebudem mať mamičku? Áno, svoju pozemskú mamu tu nebudem mať, ale bude tu so mnou Panna Mária Pomocnica, ktorej som sľúbil, že keď vyzdraviem, prídem za ňou. Tá ma bude opatrovať a ochraňovať. Ja sa nerozplačem, lebo tu budem mať svoju nebeskú mamičku."*

Vtedy don Bokor kapituloval a povedal: *„ S tým chlapcom sa nedá rozprávať. Nedá sa odhovoriť, ten chlapec je povolaný! Je to Božia vôľa, proti ktorej nemá zmysel bojovať!"*

Teológiu začal študovať v roku 1937 v Ríme na Gregoriánskej univerzite. V štúdiu pokračoval v Chieri pri Turíne v Inštitúte teológie. Počas školského roku a prázdnin pomáhal ako asistent v oratóriu.

Titusova túžba byť kňazom sa naplnila v Turíne 23. júna 1940. Primície mal v rodných Vajnoroch 4. augusta 1940.
Začal pôsobiť v saleziánskom oratóriu v Bratislave na Miletičovej ulici.

Inšpektor saleziánov **don Jozef Bokor** ho presvedčil, aby išiel študovať na Prírodovedeckú fakultu chémiu a prírodopis, aby mohol tieto predmety učiť na biskupskom gymnázium v Trnave.

Na Titusa Zemana veľmi doľahli udalosti barbarskej noci z 13. na 14. apríla 1950. Vtedy bol na fare v **Šenkviciach**.

Trápilo ho pomyslenie, čo je so spolubratmi a rozmýšľal, ako by im pomohol. Začal sa zaoberať myšlienkou ilegálne odviesť mladých spolubratov a bohoslovcov do Turína. Navštívil **dona Františka Revesa** na fare v Brodskom a povedal mu, čo zamýšľa. Spolu sa išli pozrieť až k rieke Morave na miesta, kde začínalo hraničné pásmo a kde by mohli byť brody. Keďže nemali nijaké skúsenosti z ilegálnych prechodov hraníc, dohodli sa, že budú hľadať prevádzačov.

V lete 2. júla 1950 navštívil dona Titusa v Šenkviciach **don Ernest Macák** (2 a pol mesiaca od barbarskej noci!) a navrhol mu, aby odvádzal nedoštudovaných bohoslovcov a mladých spolubratov do zahraničia. Keď mu povedal, že ho napojí na jedného prevádzača, don Titus hneď súhlasil. Spolu odcestovali do Borského Svätého Mikuláša, kde dohodli stretnutie dona Titusa s prevádzačom **Jozefom Mackom**.

Z Talianska sa don Titus vrátil do saleziánskeho ústavu v Linzi a zistil, že Jozefa Maceka a Františka Totku zaistila rakúska polícia.

Dona Titusa neopúšťala myšlienka previesť ďalšiu skupinu do Talianska. Keď ani v marci 1951 nebol Jozef Macek ešte na slobode, dohodli sa s Františkom Totkom, že ďalšiu výpravu zorganizujú **sami**. František Totka nebol taký skúsený prevádzač ako Jozef Macek, navyše bol neplavec.

Dňa 7. apríla 1951 sa v Šaštíne zišli. V noci bola búrka a terén, ktorým išli, bol rozbahnený. Starší kňazi nevládali sťaženým terénom postupovať potrebným tempom a zaostali. K rieke Morave prišli 9. apríla s viac ako trojhodinovým meškaním a zistili, že je stále rozvodnená. Navyše v skupine chýbali štyria alebo piati utekajúci.

V celej skupine **vznikol chaos napriek ubezpečeniam** dona Titusa, že uvažovaný spôsob prechodu cez rieku je bezpečný. Niektorí kňazi, najmä neplavci, to fyzicky a psychicky nezvládli.

Báli sa. Bolo už nadránom a nebola záruka, že sa všetci preplavia na druhú stranu za tmy. Don Titus nástojil: *„Za každú cenu sa treba pokúsiť prejsť, aj keď to niekto z nás odnesie prechladnutím alebo zápalom pľúc."*

Nakoniec sa **rozhodli, že sa vrátia.** Skupina sa postupne rozpadla. Po rozchode ich spozorovali pohraničníci a postupne za pomoci armády a polície chytili 16 z 22 členov skupiny.

„Keď ma chytili, nastala pre mňa Krížová cesta. Najťažšie chvíle po fyzickej a psychickej stránke som prežíval vo vyšetrovacej väzbe. Trvala v podstate dva roky. Pod oknom cely som mal popravisko. Denne ta privádzali ľudí. Počúval som strašné až neľudské výkriky a náreky – ešte aj tam ich mučili. Žil som v neustálom strachu, že v ktoromkoľvek okamihu sa otvoria dvere na mojej cele a vyvedú ma na popravisko. Pozri na mňa, aj z toho som takto ošedivel.

Keď sa mám v mysli vrátiť k nepredstaviteľnému mučeniu pri vyšetrovaní, poviem ti úprimne, že sa ma zmocňuje strašná hrôza. Používali neľudské metódy bitia a trýznenia najvyššieho stupňa. Opakovane napríklad pri vypočúvaní prinášali vedro plné výkalov zo žumpy, ponorili mi doň hlavu a držali, kým som sa začal dusiť. Obrovské kopance do celého tela, silné údery s nejakým predmetom, zauchá. Po jednom takomto údere som ohluchol."

Obžaloba sa opierala o vymyslené udalosti vo vynútených priznaniach obžalovaných z vyšetrovacej väzby, pričom prokurátor sústavne útočil na Vatikán, Cirkev a veriacich. Don Titus bol v obžalobe opísaný ako zarytý nepriateľ štátu, špión v službách Vatikánskej spravodajskej služby a CIC, ako vlastizradca, ktorý ilegálne odvádzal z republiky ďalších nepriateľov štátu. Prokurátor žiadal pre dona Titusa absolútny trest – trest smrti.

Obhajoba dona Titusa:

„Vo svojom svedomí sa necítim vinný. Všetko, čo sa mi kladie za vinu, robil som z lásky k Cirkvi a osobitne z lásky k Saleziánskej spoločnosti, ktorej ďakujem za všetko, čím som.

Cítil som povinnosť prevádzať "na západ" kňazov, ktorým tu bolo znemožnené kňazské pôsobenie. Za zvláštne poslanie som pokladal pomáhať saleziánskym bohoslovcom a mladým spolubratom odísť študovať do Turína a dokončiť bohoslovecké štúdiá, keď tu po zatvorení rehoľných domov sa nemohli stať kňazmi, čo bolo ich vrúcnou túžbou. Svedomie mi nič nevyčíta. Som spokojný."

Ráno 22. februára predseda súdneho senátu **Pavol Korbuly** prečítať **rozsudok**:

„V mene republiky sa odsudzujú: Titus Zeman. Súd z príčin jemu známych odhliada od absolútneho trestu a odsudzuje sa na 25 rokov trestu odňatia slobody."

V **posudku** vypracovanom 21. marca 1956 v Jáchymove na dona Titusa sa píše:

„... Jeho postoj k práci bol veľmi dobrý a z tejto stránky bolo na neho spoľahnutie. Pracoval v kolektíve, ktorý sa radil na tunajšom NPT medzi najlepšie. Jeho pracovné výkony boli vždy vysoko nad 100 %!

Jeho postoj k dnešnému ľudovodemokratickému zriadeniu je však úplne záporný a nijako to netají. Uložený trest pokladá za nespravodlivý a neúmerne vysoký. Dennú tlač odoberá a číta, no nečerpá z nej na svoju prevýchovu..."

Po uplynutí polovice trestu požiadal don Titus o podmienečné prepustenie na slobodu. **Takmer po trinástich rokoch väzenia** 10. marca 1964 dona Titusa s podlomeným zdravým podmienečne prepustili na skúšobnú dobu 7 rokov.

Don Titus dostal povolenie slúžiť svätú omšu pri **bočnom oltári v kostole vo Vajnoroch v civilných šatách** bez prítomnosti veriacich. Denne po návrate z práce a v nedeľu pred desiatou išiel do kostola a sám v tichosti slúžil svätú omšu pri oltári Najsvätejšieho Srdca Ježišovho.

Po niekoľkých mesiacoch dostal **súhlas spovedať.** Veľakrát od nedočkavosti ani neraňajkoval a utekal do spovednice, aby nikto nemusel na neho čakať.

„Ja musím čakať na hriešnika a nie hriešnik na mňa."

Neopísateľnú radosť mal, keď začiatkom roku 1968 dostal **súhlas slúžiť svätú omšu verejne a vykonávať kňazskú službu.**

Navečer 7. januára 1969 pocítil don Titus **srdcovú nevoľnosť**, na druhý deň večer 8. januára jeho šľachetné a obetavé srdce dotĺklo.

SLOVNÍK KOMUNIZMU

vysvetlenie slov pre prácu so stretkami o Titusovi Zemanovi

IDEOLÓGIA

Súbor názorov, myšlienok a teórií, ktorými sa zdôvodňuje určité usporiadanie spoločnosti a politické konanie. V časoch dona Titusa prijalo Československo socialistickú ideológiu a snažilo sa ju do človeka vštepovať od narodenia.
Ak s ňou niekto nesúhlasil, bol postihovaný a trestaný.

SOCIALIZMUS

Politická a ekonomická teória, ktorá vyrovnáva rozdiely medzi bohatými a chudobnými tým, že mení pravidlá pre súkromné vlastníctvo. Bohatým berie (napr. cez vyššie dane) a chudobným pridáva. Tieto pravidlá obhajuje ako spravodlivejší spôsob rozdelenia bohatstva.
Z tejto teórie vznikli aj politické hnutia – napr. komunistické.

KOMUNIZMUS

Ideológia založená na myšlienkach K. Marxa, F. Engelsa a V. I. Lenina, ktorá bojovala proti kapitalizmu. Snažili sa poprieť právo na súkromné vlastníctvo a chceli všetkým ľuďom rozdeľovať majetok rovnako. Chceli vytvoriť spoločnosť, v ktorej by neboli rôzne triedy – chudobní a bohatí.

TOTALITA

Spôsob vlády v štáte, kde sa presadzuje len istý druh názorov, myšlienok (ideológie). Ich dodržiavanie sa presadzuje mocou a násilím.

ŠTB (ŠTÁTNA BEZPEČNOSŤ)

Tajná služba Ministerstva vnútra v Československej socialistickej republike.
Jej členovia chodili v civile a volali ich „eštébáci". Mali prepracovanú sieť informátorov, pomocou ktorých boli schopní sledovať správanie všetkých ľudí.

SZM (SOCIALISTICKÝ ZVÄZ MLÁDEŽE)

Organizácia pôsobiaca v Československej socialistickej republike medzi rokmi 1970 až 1989. Bola nástupníckou organizáciou Československého zväzu mládeže, ktorý pôsobil v časoch dona Titusa. Tvorili ju mladí od 15 rokov vyššie.
Jej súčasťou bola aj pionierska organizácia. Jej členovia sa nazývali zväzáci.
Patrila k nej aj Pionierska organizácia pre deti do 15 rokov.

PIONIERI

Komunisti vytvorili mládežnícku organizáciu, v ktorej by sa deti učili ich myšlienkam a pohľadu na svet. Všetky ostatné organizácie zakázali. Ich heslo, ktorým napodobňovali skauting, bolo: „Buď pripravený! Vždy pripravený!"
Byť členom tejto mládežníckej organizácie znamenalo mať väčšiu šancu v kariérnom postupe. Nosili červené šatky a odznaky. Pri vstupe do organizácie sa skladal pioniersky sľub.

PRVOMÁJOVÝ SPRIEVOD

Na prvého mája boli oslavy sviatku práce. Komunisti ich oslavovali organizovaním veľkých sprievodov. Tohto sprievodu sa ľudia museli povinne zúčastniť. Mávali vlajočkami a vykrikovali heslá typu: „So Sovietskym zväzom na večné časy a nikdy inak." Z tribún komunisti prehovárali k sprievodu.

SPARTAKIÁDA

Masové verejné vystúpenie cvičiacich ľudí. Odohrávali sa na Strahovskom štadióne v Prahe.

TUZEX (TUZEMSKÝ EXPORT)

Podnik zahraničného obchodu, ktorý mal v Československej socialistickej republike sieť predajní.Predával sa v nich hlavne zahraničný tovar „zo západu". Na nákup sa používali špeciálne „odberné poukazy Tuzexu, podniku zahraničného obchodu" (ľudovo nazývané bony). Ich oficiálny kurz bol 1:1 k československej korune. K bonom sa však dalo dostať len veľmi ťažko. Väčšina ľudí ich mohla získať iba na čiernom trhu v kurze až 1:5.

CÉČKA

Obľúbená hračka detí v Československej socialistickej republike v 80. rokoch. Najprv sa používali ako súčasti závesov do okien. Boli z plastu v tvare písmena C, veľké asi jeden centimeter, rôznych farieb. Dali sa spájať dokopy a tak sa vytvárali reťaze. Slúžili na hranie alebo ako okrasa. Hralo sa napr. na čiaru alebo o stenu. Hráči hádzali Céčka čo najbližšie k čiare na zemi. Ten, kto hodil najbližšie k čiare, vyhrával všetky vsadené céčka ostatných hráčov.

REALITA NEPUSTÍ

1.stretko

CIEĽ

– zoznámiť sa s dobou Titusa Zemana a jej postojom k viere

– povzbudiť deti k tomu, že hoci dnešná doba tiež istým spôsobom potláča vieru, predsa sa v nej dá svedčiť o vzťahu s Bohom

ZO ŽIVOTA TITUSA ZEMANA

V dobe Titusa Zemana (saleziána kňaza) sa v istej chvíli dostali k moci komunisti. Títo tvrdili, že Boh neexistuje. A preto boli kresťania prenasledovaní. Rehole boli zrušené. Nesmeli v školách visieť kríže. Nemohli mať doma náboženskú literatúru. Ten, kto chodil do kostola, mohol byť vypočúvaný a uväznený. Nikto nevedel, kto koho kedy udá komunistom.

Tak keď v r. 1946 – po dráme Druhej svetovej vojny a ťažkých rokoch prechodu, ktoré nasledovali – komunistická moc, ktorá sa vo vlasti už zakoreňovala, žiada odstránenie krížov zo školských tried, Titus, ako profesor v Trnave, sa s niektorými inými postavia proti: doplatí na to prepustením, no z celého Slovenska mu prichádzajú blahoprajné listy a pohľadnice za to, že sa postavil na obranu Kristovho kríža. Rovnakou pripravenosťou sa vyznačil niekoľko rokov po tom – na Slovensku, stále viac kontrolovanom režimom, ktorým bola Cirkev tvrdo prenasledovaná, aj prostredníctvom núteného väznenia rehoľníkov v koncentračných konventoch, „vykonštruovaných" procesoch, ktoré zasahovali predovšetkým biskupov, a oddelenie mladých vo formácii od ich predstavených – Titus Zeman sa stane, spolu s ďalšími, medzi ktorých patrí don Ernest Macák, zodpovedným za odvážny skutok záchrany povolaní.

AKTIVITA – „ZA TO ZAPLATÍŠ"

Animátori dajú deťom vylosovať, kto bude **kresťan**, **obyčajný občan** a **komunista**. Musia prežívať túto rolu.

Animátori sú policajti – vtedajšia **ŠTB** (štátna bezpečnosť). Jeden animátor je však **tajný kňaz** a nie ŠTB-ák.

Hrá sa v akomkoľvek priestore, kde sa navodí uzavretosť – atmosféra uväznenia. (zabarikádovaní, zatemnení, zamknutí...)

Počet hráčov je ľubovoľný a hra môže trvať vzhľadom na počet účastníkov cca od 30 – 60 min.

ÚLOHY

– Kresťan hľadá nenápadne obyčajného občana, aby ho mohol obrátiť na vieru a pokrstiť (animátor – tajný kňaz – mu zamení kartičku za kartičku kresťan). Ale obyčajný občan nemusí vieru prijať, môže ho aj zradiť. Udá ho ŠTB (štátnej bezpečnosti).

– ŠTB sú animátori, ktorí akékoľvek odhalenie kresťana trestajú. Na výstrahu nahlas a pred všetkými.

TRESTY

– recitovať nahlas pioniersky sľub [1]
– prezradiť meno ďalšieho kresťana
– spraviť 20 klikov/drepov
– priniesť malé občerstvenie pre štátnu bezpečnosť
– ...

Po treste si dieťa vylosuje ďalší lístok a už hrá túto novú úlohu.

[1] **pioniersky sľub:** *„Sľubujem pred svojimi druhmi, že budem pracovať, učiť sa a žiť podľa pionierskych zákonov, aby som bol dobrým občanom svojej milovanej vlasti Československej socialistickej republiky a svojím konaním chránil česť Pionierskej organizácie Socialistického zväzu mládeže."*

Kresťan môže kedykoľvek zaprieť vieru, prísť za animátormi a zameniť si kartičku za komunistu.

Komunisti si všímajú ostatných a snažia sa vyprovokovať kresťanov otázkami. Napr. *aký je tvoj svetonázor? Chodia tvoje deti na náboženstvo? Nevidel som ťa v nedeľu v kostole?* Alebo akýmkoľvek spôsobom zistiť, kto je kresťan.

Počas hry sú slová *Boh, kríž, viera* trestané. Ak ich hociktorý komunista bude počuť, udá ich animátorovi a oni ich potrestajú. Urobí to nahlas a zveličene ako za VLASTIZRADU na výstrahu ostatným.

Animátori dajú nastúpiť deti. Pripravia pre nich štyri momenty zo života v komunizme, ktorých sa deti majú zúčastniť. Slávnostne to vyhlásia, keď sú pred nimi zoradení. Zveličujú ako sa im dobre žije v komunizme a že im za to majú byť vďační.

– *malá oslava narodenín (komunisti majú lepšie koláčiky)*
– *pozeranie krátkeho videa (komunisti majú lepšie miesta a chrumky)*
– *hranie spoločenskej hry: „človeče nehnevaj sa“ (komunisti nemusia hodiť šestku, aby sa ich figúrka dostala do hry)*
– *nakupovanie v Tuzexe (nakupovanie len pre privilegovaných!)*

Na konci hry sú všetci nastúpení pred animátormi (ŠTB) a komunisti sú vyznamenaní.

DISKUSIA

– *Ako si sa cítil pri tejto hre, keď si nevedel, kto ťa môže zradiť?*
– *Ako si sa cítil ako obyčajný občan, udal si niekoho?*
– *Ako sa cítili animátori, keď trestali odhalených kresťanov?*

Predtým ako bude diskusia pokračovať, animátor im dá napísať na plagát čo najviac znakov doby, keď vládli komunisti. Hlavne podľa toho, čo zažili počas hry. Animátori to môžu doplniť.

Diskusia následne pokračuje:
– *Smial sa ti niekedy niekto pre vieru? Hanbil si sa za to, že chodíš do kostola?*
– *Stretol si niekoho, kto sa za vieru nehanbí a dokonca je všetkými uznávaný, vážený, lebo je dobrým športovcom, hercom?*
– *Zaznievajú hlasy, že pre rešpektovanie iných náboženstiev sa časom zrušia vianočné stromčeky a betlehemy, odstránia sa kríže z verejných priestranstiev – aký postoj by v tomto zaujal Titus Zeman?*

PRE ANIMÁTORA

Viera v Boha sa musela za čias Titusa Zemana prežívať tajne. V Československu nebola sloboda pohybu, slova, vyznania, politická... Dnes sa viera tiež vytláča nenápadne zo života spoločnosti. *„Ak si súkromne niečo veríš a vyznávaš, tak je to ok. Ale ak chceš svoju vieru verejne presadzovať, stávaš sa terčom posmechu.“*

PRÍBEH
svedectvo kresťana v súčasnom svete

Napr. Matej Tóth, olympijský víťaz v chôdzi na 50km:

„... a úplne najvyšší cieľ mojej snahy, k čomu chcem všetkých ľudí motivovať sú kresťanské hodnoty, odkaz Ježiša Krista.

Lebo len s láskou, vierou, dobrotou v srdci, empatiou, solidárnosťou, milosrdenstvom môžeme žiť krásny, šťastný a spokojný život. Naučme sa mať sa radi, zabudnime na nenávisť, odpúšťajme (veľakrát úplne banality) a svet bude krajší.

Nie Boh môže za všetko zlé, čo sa vo svete deje,
ale ľudská nenávisť a zloba.“ [2]

[2] http://mojpribeh.sk/pribeh/matej-toth-dobrotou-v-srdci-k-vitazstvam/

Z PÍSMA

Mt 10, 16-22

„Hľa posielam vás ako ovce medzi vlkov. Buďte teda opatrní ako hady a jednoduchí ako holubice. Chráňte sa ľudí; lebo vás vydajú súdom, budú vás bičovať vo svojich synagógach a pre mňa vás budú vláčiť pred vladárov a kráľov, aby ste vydali svedectvo im aj pohanom. Ale keď vás vydajú, nestarajte sa, ako a čo budete hovoriť, lebo v tú hodinu vám bude dané, čo máte povedať. Veď to už nie vy budete hovoriť; ale Duch vášho Otca bude hovoriť vo vás. Brat vydá na smrť brata a otec dieťa. Deti povstanú proti rodičom a pripravia ich o život. Všetci vás budú nenávidieť pre moje meno. Ale kto vytrvá do konca, bude spasený."

Animátor môže deťom vysvetliť obrazy ovca x vlk, holubica x had. Môže poukázať na to, že viera nie je prísľub pohodového života, ale naopak je to boj o vernosť vo viere.

ÚLOHA DO BUDÚCEHO STRETNUTIA

Deti môžu počas týždňov, v ktorých sa stretávame s Titusom Zemanom, zbierať Bony (peňažné poukazy Tuzexu – tu sa dal za komunizmu zakúpiť zahraničný tovar zo západu).

Tento týždeň môžu získať Bony za splnenie tejto úlohy:

V nedeľu musia prísť na omšu a odísť z nej tajne, bez toho, aby ich animátor (alebo niekto určený) videl.

1
II/1990
ČÍSLO:
ODBĚRNÍ POUKAZ
tuzex
PODNIKU ZAHRANIČNÍHO OBCHODU TUZEX
V HODNOTĚ 1 KČS (JEDNA Kčs),
tuzex
který opravňuje jeho držitele uhradit kupní cenu zboží, prodávaného jménem podniku zahraničního obchodu TUZEX za devizové prostředky.
STC

1
II/1990
ČÍSLO:
ODBĚRNÍ POUKAZ
tuzex
PODNIKU ZAHRANIČNÍHO OBCHODU TUZEX
V HODNOTĚ 1 KČS (JEDNA Kčs),
tuzex
který opravňuje jeho držitele uhradit kupní cenu zboží, prodávaného jménem podniku zahraničního obchodu TUZEX za devizové prostředky.
STC

1
II/1990
ČÍSLO:
ODBĚRNÍ POUKAZ
tuzex
PODNIKU ZAHRANIČNÍHO OBCHODU TUZEX
V HODNOTĚ 1 KČS (JEDNA Kčs),
tuzex
který opravňuje jeho držitele uhradit kupní cenu zboží, prodávaného jménem podniku zahraničního obchodu TUZEX za devizové prostředky.
STC

1
II/1990
ČÍSLO:
ODBĚRNÍ POUKAZ
tuzex
PODNIKU ZAHRANIČNÍHO OBCHODU TUZEX
V HODNOTĚ 1 KČS (JEDNA Kčs),
tuzex
který opravňuje jeho držitele uhradit kupní cenu zboží, prodávaného jménem podniku zahraničního obchodu TUZEX za devizové prostředky.
STC

IDEŠ DO TOHO?

2. stretko

Don Ernest[1] hľadá svojho zástupcu.
O donovi Titusovi hovorí: „Je obetavý, šikovný, húževnatý,
má zmysel pre dobrodružstvo a vie mlčať.“
Rozhodol sa ísť za ním!

Na začiatku zhodnoť úlohu, ktorú deti dostali na poslednom stretku. Tí, ktorých si nevidel ísť na sv. omšu, ale na omši boli, dostanú BONY. Vytvor Tuzex, v ktorom si po stretku môžu za BONY kúpiť nejaké sladkosti alebo drobnosti. Potom im môžeš zadať krátky vedomostný test, za ktorého správne vyplnenie získajú ďalšie BONY. Test by mal byť primeraný vedomostiam ich vekovej kategórie.

CIEĽ

Spoznať a rozvíjať svoje talenty,
aby ich Boh mohol použiť pre svoj plán.

ZO ŽIVOTA TITUSA ZEMANA

Titus Zeman dva roky vzdoruje nesúhlasu rodiny. Sú príliš chudobní na to, aby mu mohli platiť štúdiá. Vzdoruje tiež nesúhlasu miestneho farára ba aj samotného direktora saleziánskeho diela v Šaštíne, dona Jozefa Bokora, ktorý má obavu, vzhľadom na jeho mladý vek, z jeho štúdií za saleziána. Je nemožné Titusovi jeho zámer vyhovoriť. Rodine povedal: „Ak by som zomrel, peniaze by ste použili na môj pohreb. Prosím vás, aby ste ich použili pre moje štúdiá.“ Rodina teda predá malé pole, pomôžu jej niektorí dobrodinci a podporujú Titusa počas dlhých rokov štúdií smerom ku kňazstvu. Ako dvanásťročný Ježiš, aj Titus sa v r. 1925-1927 zladuje s prvenstvom Kráľovstva a objavuje vlastné povolanie, cvičiac svoju ochotu zanechať všetko a nasledovať svojho Pána. Neskôr si poctivo plní povinnosti a rozvíja svoje talenty. Dokonca začne študovať chémiu, aby ju potom mohol učiť chlapcov na gymnáziu. Aktívne športuje a cvičí.

[1] Don Ernest bol prvým saleziánom, ktorý premýšľal nad útekmi spolubratov saleziánov cez hranice až do Talianska, kde mohli doštudovať teológiu a stať sa kňazmi.

AKTIVITA – „POSITIVE HATING PROFILE“ TVOJE ZÁVIDENIAHODNÉ VLASTNOSTI

V miestnosti pripravíš 50 rôznych papierikov s dobrými charakterovými vlastnosťami a schopnosťami (pozri prílohu).

Na začiatku si každý účastník/dieťa vylosuje meno niekoho druhého zo stretka. Všetci spoločne vojdú do miestnosti plnej papierikov. Usmerni ich, aby si papieriky iba potichu čítali, nebrali si ich. Vysvetli im, že ich úlohou je vytvoriť profil vylosovaného člena stretka. Na pripravený papier formátu A4 budú písať jeho/jej pozitívne závideniahodné vlastnosti.

Na záver urob výstavu vytvorených papierov, na ktorých sú mená a vlastnosti každého jedného účastníka stretka. Ak je to vhodné alebo potrebné, môžeš vlastnosti ešte tvorivo doplniť ďalšími.

Potom rozdelíš deti do menších skupín (trojice, štvorice). Každej skupinke dáš meno jedného dieťaťa zo stretka. Skupinka má za úlohu zo seba urobiť sochu s nejakou jeho/jej vlastnosťou. Ostatné skupinky hádajú o akú vlastnosť ide. Ak máš dostatok času, je dobré ak sa vystriedajú všetky mená zo stretka, aby sa nik necítil odstrčený, že jeho/jej vlastnosť nebola znázornená.

DISKUSIA

– Na aké krúžky chodíš? Baví ťa to? Cvičíš/učíš sa poctivo?

– Máš odvahu vyskúšať aj niečo nové?
S kým by si sa mohol/a o tom porozprávať?

– Uvedomuješ si svoje schopnosti a dary, ktoré máš v sebe?
To všetko, čo ti Boh dal?

PRE ANIMÁTORA

Pozn.: Nezabudni si robiť fotodokumentáciu jednotlivých stretiek, zbieraj artefakty a na konci prípravy na blahorečenie môžeš spraviť prezentáciu so svojimi osobnými komentármi, aby deti videli cestu, ktorú spoločne prešli. Ak sa nedohodnete inak, ubezpeč všetkých, že fotografie nebudeš bez ich súhlasu zverejňovať mimo stretka. Ak by boli ochotní, budeme radi, keď pošlete nejaké fotky aj nám.

Nejde nám o rozvoj pýchy v deťoch, ale o to, aby si uvedomili svoje dary. Ak ich majú zveľadiť, musia ich najprv spoznať. Je to totiž pre nich živý vklad od Boha. Je to dôvera, ktorú do nich Boh vložil, aby dar rozvinuli v prospech seba a druhých.

Don Titus Zeman mal tiež svoje talenty. Rozvíjal ich cez rôzne aktivity, plnenie si povinností. Neskôr sa mu zišli v jeho živote saleziána – kňaza. A najmä vtedy, keď tajne prevádzal saleziánov cez hranice. Bol akčný, tvorivý a dynamický. Keď don Ernest hľadal svojho zástupcu, rozmýšľal takto: „Oslovím dona Titusa, ktorý je o päť rokov starší. Je obetavý, šikovný, húževnatý, má zmysel pre dobrodružstvo a vie mlčať.“ A išiel za ním s ponukou.

Už teraz, keď si deti plnia svoje povinnosti a rozvíjajú svoje talenty, pripravujú sa na splnenie veľkého plánu, ktorý má s nimi Boh. Možno ani netušia, kedy tieto veci využijú. Niekedy sa možno hnevajú na školu a krúžky. Hovoria si: „Načo mi to bude?“ Ale Boh tie podstatné veci využije na svoj plán.

PRÍBEH
Dary sme dostali pre druhých

Môžeš použiť príklady výnimočných mladých ľudí, aby si im ilustroval, ako svoje dary využívali pre dobro ľudí okolo seba. V samostatnej prílohe nájdeš upravené stručné životopisy blahoslaveného Piera Giorgia Frassatiho a blahoslavenej Chiari Luce Badanovej.

Z PÍSMA

Vyber si úryvok, ktorý sa viac hodí k tvojmu stretku, k deťom ktoré na stretku máš.

Lk 2, 40-52 Dvanásťročný Ježiš v chráme

Chlapec rástol a mocnel, plný múdrosti, a Božia milosť bola na ňom. Jeho rodičia chodievali každý rok do Jeruzalema na veľkonočné sviatky. Keď mal dvanásť rokov, tiež išli, ako bývalo na sviatky zvykom. A keď sa dni slávností skončili a oni sa vracali domov, zostal chlapec Ježiš v Jeruzaleme, čo jeho rodičia nezbadali. Nazdávali sa, že je v sprievode. Prešli deň cesty a hľadali ho medzi príbuznými a známymi. No nenašli. Vrátili sa teda do Jeruzalema a tam ho hľadali. Po troch dňoch ho našli v chráme. Sedel medzi učiteľmi, počúval ich a kládol im otázky. Všetci, čo ho počuli, žasli nad jeho rozumnosťou a odpoveďami. Keď ho zazreli, strpli od údivu a Matka mu povedala: „Syn môj, čo si nám to urobil? Pozri, tvoj otec i ja sme ťa s bolesťou hľadali!" On im odpovedal: „Prečo ste ma hľadali? Nevedeli ste, že mám byť tam, kde ide o môjho Otca?" Ale oni nepochopili slovo, ktoré im hovoril. Potom sa s nimi vrátil do Nazareta a bol im poslušný. A jeho matka zachovávala všetky slová vo svojom srdci. A Ježiš sa vzmáhal v múdrosti, veku a v obľube u Boha i u ľudí."

– Čo motivovalo dvanásťročného Ježiša, aby zostal v chráme?
– O čom diskutoval s učiteľmi? Aké otázky im dával? Prečo žasli nad jeho múdrosťou?

Ježiš si bol vedomý svojho poslania a hovoril im o tom. O svojom Otcovi, ktorý s ním mal plán.

Mt 25,14-30 Podobenstvo o talentoch

Bude to tak, ako keď sa istý človek chystal na cestu. Zavolal si sluhov a zveril im svoj majetok: jednému dal päť talentov, druhému dva a ďalšiemu jeden, každému podľa jeho schopností, a odcestoval. Ten, čo dostal päť talentov, hneď šiel, obchodoval s nimi a získal ďalších päť. Podobne aj ten, čo dostal dva, získal ďalšie dva. Ale ten, čo dostal jeden, šiel, vykopal jamu a peniaze svojho pána ukryl. Po dlhom čase sa pán tých sluhov vrátil a začal s nimi účtovať. Predstúpil ten, čo dostal päť talentov, priniesol ďalších päť talentov a vravel: „Pane, päť talentov si mi odovzdal a hľa, ďalších päť som získal.“ Jeho pán mu povedal: „Správne, dobrý a verný sluha; bol si verný nad málom, ustanovím ťa nad mnohým: vojdi do radosti svojho pána.“ Predstúpil ten, čo dostal dva talenty, a vravel: „Pane, dva talenty si mi odovzdal a hľa, získal som ďalšie dva.“ Jeho pán mu povedal: „Správne, dobrý a verný sluha; bol si verný nad málom, ustanovím ťa nad mnohým: vojdi do radosti svojho pána.“ Predstúpil aj ten, čo dostal jeden talent, a hovoril: „Pane, viem, že si tvrdý človek: žneš, kde si nesial, a zbieraš, kde si nerozsýpal. Bál som sa, preto som išiel a ukryl tvoj talent v zemi. Hľa, tu máš, čo je tvoje.“ Jeho pán mu povedal: „Zlý a lenivý sluha! Vedel si, že žnem, kde som nesial, a zbieram, kde som nerozsýpal? Mal si teda moje peniaze dať peňazomencom a ja by som si bol po návrate vybral, čo je moje, aj s úrokmi. Vezmite mu talent a dajte ho tomu, čo má desať talentov. Lebo každému, kto má, ešte sa pridá a bude mať hojne. Ale kto nemá, tomu sa vezme aj to, čo má. A neužitočného sluhu vyhoďte von do tmy; tam bude plač a škrípanie zubami.

– Čo viedlo sluhov k tomu, aby boli aktívni a rozvíjali zverené talenty? Prečo prijali túto úlohu obchodovať s talentami?
– Prečo sa ten jeden tak veľmi bál? Čo ho zväzovalo? Aká predstava?
– Aký strach máš v sebe ty?

ÚLOHA DO BUDÚCEHO STRETNUTIA

Bolo by veľmi dobré, ak by si počas týždňa zavolal alebo poslal SMS deťom zo stretka s nejakou vedomostnou otázkou (napr. Koľko sekúnd má 25 minút?).
Povedz deťom, že kto do minúty odpovie, získava BONY.

Potešíme sa, ak nám dáš vedieť o svojej skúsenosti s ponúknutým stretkom a poskytneš nám podnety pre vznik ďalších pastoračných materiálov na adrese info@tituszeman.sk.

Autori: Eva Rušínová FMA, Peter Naňo SDB
z autorského tímu programu Cesty zrenia www.cestyzrenia.sk
Konzultant: Pavol Danko

Editor: Ján Mihálik
Grafická úprava: Miriam Vyšňovská
Jazyková korektúra: Mária Nagyová FMA

Vydané v roku 2017
Saleziáni don Bosca – Slovenská provincia, Miletičova 7, 82108 Bratislava

Toto dielo je licencované pod licenciou
Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International License.
Text licencie možno nájsť na https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/

DOBROSRDEČNOSŤ	PORIADKUMILOVNOSŤ
OBETAVOSŤ	DOCHVÍĽNOSŤ
POKORA	NÁBOŽNOSŤ
TRPEZLIVOSŤ	ÚSTRETOVOSŤ
MIERNOSŤ	SPRAVODLIVOSŤ
VTIPNOSŤ	MÚDROSŤ
PRAJNOSŤ	CHYTROSŤ
LÁSKAVOSŤ	POSLUŠNOSŤ
ŠTEDROSŤ	NEVYBERAVOSŤ

OTUŽILOSŤ	DOMÁCI MAJSTER
SPONTÁNNOSŤ	VEDIEŤ MAĽOVAŤ
CIEĽAVEDOMOSŤ	ŠPORTOVÉ NADANIE
HRAVOSŤ	VEDIEŤ MATEMATIKU
SCHOPNOSŤ SPOLUPRACOVAŤ	NADANIE NA FOTOGRAFOVANIE
ZASTÁVAŤ SA SLABŠÍCH	VEDIEŤ PRACOVAŤ S DREVOM
NADANIE NA CUDZIE JAZYKY	VEDIEŤ PREKVAPIŤ DARČEKMI
VYZNAŤ SA V ELEKTRONIKE	MAŤ VZŤAH K ZVIERATÁM

HERECKÝ TALENT	MODELÁRSKE NADANIE
VÝMYSELNÍK	KUCHÁRSKY TALENT
POZNAŤ DEJINY	DOBRE RECITOVAŤ
HUDOBNÉ NADANIE	ZDRAVOTNÍK
VYZNAŤ SA V MÓDE	YOUTUBER
VYZNAŤ SA V RASTLINÁCH	SPISOVATEĽSKÉ NADANIE
DOBRÝ ORIENTAČNÝ ZMYSEL	DOBRE VYSVETĽOVAŤ/UČIŤ
VEDIEŤ PRACOVAŤ S POČÍTAČOM	POZNAŤ DOBRE ASTRONÓMIU

BLAHOSLAVENÝ PIER GIORGIO FRASSATI

Všetko pre Ježiša!

Pier Giorgio sa narodil v Turíne 6. apríla 1901. Jeho sestra Luciana, ktorá sa stala jeho najbližšou priateľkou, sa narodila o sedemnásť mesiacov neskôr. Otec Alfredo vlastnil a viedol vplyvné liberálne noviny La Stampa. Matka Adelaide bola umelkyňa z bohatej rodiny. Rodičia sa hádali, nerozumeli si a preto ho táto situácia zocelila a priviedla ku Kristovi. Rodičia ho v kresťanstve nepodporovali. Jeho otec sa raz šiel sťažovať ku kňazovi, že našiel svojho syna spať na dlážke s ružencom v ruke. „Radšej by ste ho našli spať s nemravným románom, však?“ odpovedal kňaz. Ani Adelaide nemala rada náboženské sklony svojho syna. Obávala sa, že sa stane kňazom a nevyberie si svetskú kariéru. Keď istý jezuita vyzval jej dvanásťročného syna ku každodennej účasti na svätej omši a svätom prijímaní, rozhodne to odmietla – až kým ju prosby Piera Giorgia nepresvedčili. Potom už chodil na svätú omšu pravidelne každý deň.

Keď mal Pier Giorgio sedemnásť rokov začal navštevovať turínskych chudobných. Potrieb bolo veľa, lebo v meste bolo mnoho veteránov z I. svetovej vojny ako aj zúfalých robotníckych rodín. Keď Pier Giorgio navštevoval tieto rodiny, zamiloval sa do nich. Každý deň

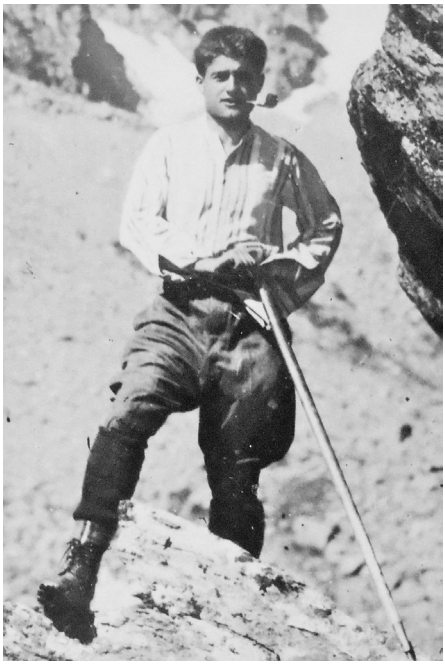

im prinášal jedlo, oblečenie a peniaze. Jeho skutky milosrdenstva v obyčajnom týždni vyzerali asi takto:

V nedeľu – topánky pre bosé dieťa.
V pondelok – ubytovanie pre ženu bez domova.
V utorok – topánky pre nezamestnaného robotníka.
V stredu – platba školného pre dievča.
Vo štvrtok – presťahovanie slepého veterána.
V piatok – nákup pre hladnú rodinu.
V sobotu – lieky pre starú ženu s bronchitídou.

Pier Giorgio mal veľmi rád zábavu a priateľstvo. V poslednom roku svojho krátkeho života mal veľkú radosť z činnosti Spoločnosti temných povâh. Bola to skupina mladých ľudí, ktorí boli jeho najbližšími priateľmi. Pier Giorgio bol v skupine oficiálne označený za „praktického zabávača“, veď bol autorom mnohých vtipov, žartov a huncútstiev. Táto spoločnosť chodievala na výlety do hôr, ktoré naplánoval a viedol. Na vrchole hôr viedol svojich priateľov k modlitbe a oslave toho, ktorý stvoril majestátne štíty. Potom odpočívali a tešili sa z jedla a piesní, ktoré Pier Giorgio spieval svojím hlbokým hlasom. Vedel, že spieva falošne, ale povedal, že „dôležité je spievať“.

Pier Giorgio ťažko ochorel. Nikto v jeho rodine tomu nevenoval pozornosť. Venovali sa starej matke, ktorá zomierala, mysleli si, že jeho choroba rýchlo prejde. Ale Pier Giorgio dostal detskú obrnu – pravdepodobne počas návštevy chudobných – a kým si rodina uvedomila, ako veľmi je chorý, bolo už príliš neskoro. Keď sa nemohol zúčastniť na pohrebe starej matky, Adelaide sa sťažovala, že nikdy nie je k dispozícii, keď ho potrebujú. Až do konca mali chudobní prvé miesto v myšlienkach Piera Giorgia. Keď ležal na smrteľnej posteli, požiadal Lucianu, aby zaniesla liek chorému a aby v jeho mene obnovila zdravotné poistenie pre chudobného muža. Boli to jeho posledné skutky milosrdenstva. Zomrel 4. júla 1925.

Zdroj: http://www.smn.sk/index.php?cislo=0809&sekcia=clanky-&smn=20070908.html

BLAHOSLAVENÁ CHIARA LUCE BADANOVÁ

Chiara Luce Badano (1971 – 1990) zomrela tri týždne pred svojimi devätnástimi narodeninami.
Bola radostným mladým dievčaťom, užívala si život, pričom bola naplnená láskou k Bohu a k blížnym.

Odmalička ju rodičia učili nezabúdať na chudobných. A Chiara mala veľkodušné srdce. Raz jej mama navrhla, aby darovala niektoré zo svojich hračiek. Onedlho mama začula z vedľajšej izby Chiarin hlas: „Toto áno, toto nie, toto áno, toto nie...“ Na maminu otázku, čo to tam robí, Chiara odpovedala: „Chudobným deťom predsa nemôžem dať pokazené hračky.“ Vytrieďovala teda dobré hračky. Rehoľné sestričky, ktoré pracovali v škôlke, ukázali raz deťom na diapozitívoch ako žijú deti v najchudobnejších krajinách. To rovnako nedalo Chiare pokoja. Pozbierala svoje úspory do malej škatuľky a oznámila, že to chce dať pre chudobné deti v Afrike. Začala snívať o tom, že sa stane lekárkou a pôjde do Afriky, aby tam mohla pomáhať chorým deťom.

Jej stará mama raz povedala, že to dieťa je ako „z iného sveta“. Ale tí, čo Chiaru poznali, ju väčšinou opisovali ako úplne normálne dieťa, radostné a temperamentné. Chiara Badano svojim vekom vchádza do puberty. Stáva sa z nej bežná tínedžerka.

30. septembra 1984 prijala sviatosť birmovania. Jej obľúbené športy boli tenis, plávanie, bicyklovanie i korčuľovanie. Tiež milovala výlety do prírody. Jedna malá epizóda z jej života: Raz pri plávaní ju nejaký chlapec úmyselne dva razy potopil, hoci ju to vystrašilo, zastala sa toho nezbedníka, keď ho jeho mama za to hrešila.

Jej súkromný život bol väčšinou radostný, ale škola bola pre Chiaru ťažká, začala mať problémy s učením. Došlo až k tomu, že v škole prepadla. Vtedy svojej priateľke napísala: „Ako vieš, musím opakovať ročník. Je to pre mňa

pomerne bolestivé. Nepodarilo sa mi hneď odovzdať tú bolesť Ježišovi. Potrebovala som dlhý čas, aby som sa dala ako-tak dokopy...“

Chiara si znova veselo užívala život. Nastúpila do nového ročníka, kde okrem matematiky všetky ostatné predmety zvládla. Svojou otvorenou a radostnou povahou si medzi novými spolužiakmi ľahko získala priateľov.

Prichádza jeseň roku 1988 a Chiara prestala byť až taká plná radosti zo života ako bývala. Všetci si to všimli. Školského výletu do Benátok v októbri 1988 sa zúčastnila len s akousi nevôľou. Ona sama tomu nevenovala až takú pozornosť a snažila sa znova dostať do formy. Mama si všimla, že hra tenisu Chiaru niekedy totálne vyčerpala. Chiara jej to vysvetľovala tým, že ju bolí rameno. Raz jej plece prenikla taká bolesť, že jej z ruky vypadla tenisová raketa. Výsledok špeciálnych vyšetrení: rakovina kostí, nádor na siedmom rebre vľavo s metastázami v priľahlých mäkkých tkanivách.

Dňa 18. februára podstúpila operáciu. Trvala šesť hodín. Keď sa prebrala z narkózy a zacítila veľkú bolesť, zašepkala: „Prečo, Ježiš? – Ježiš, ak to ty chceš, chcem to aj ja!“ Jej sesternica Glenda spomína: „Keď som vstúpila do izby, usmiala sa na mňa... Vyžarovala z nej rovnaká radosť ako predtým.“

Operácia nepriniesla želaný výsledok. Lekári oznámili rodičom, že pre ich dcéru nie je nádej na vyliečenie. Previezli ju na turínsku kliniku Regina Margherita, kde sa musela podrobovať chemoterapii. A nasledovala striedavá ambulantná a nemocničná liečba na rôznych klinikách. Jej zdravotný stav sa postupne zhoršoval, stratila aj schopnosť chodiť, začala byť odkázaná na invalidný vozík.

Chiara túžila žiť ako prv, ale prijala aj tento svoj údel. Hovorila: „Každý okamih je cenný, nemožno ho premárniť. Ak ho dobre prežijeme, potom má všetko zmysel. Všetko sa stáva relatívnym, aj v tých najhorších chvíľach, ak to darujeme Ježišovi...“

A Chiara: „Teraz už na mne nie je nič zdravé, mám však ešte srdce, ktorým môžem stále milovať.“

Zdroj: http://www.zivotopisysvatych.sk/chiara-luce-badanova/

BUDEM NAVŽDY TVOJÍM SYNOM

3. stretko

CIEĽ

Pomôcť deťom uvedomiť si, že za ich úspechmi či pohodou vždy niekto stojí, kto ich podporuje – prakticky i duchovne.
V ich živote má zvyčajne toto ťažko zastupiteľné miesto mama. Deti môžu prísť na to, že pre Titusa Zemana takúto veľkú úlohu zohrala Panna Mária – Sedembolestná.

ZO ŽIVOTA TITUSA ZEMANA

Don Titus Zeman mával v detstve časté zdravotné problémy. Keď mal desať rokov **náhle sa uzdravil**. Stalo sa tak na príhovor Panny Márie, ktorú ľudia na Slovensku osobitne uctievajú ako „Sedembolestnú Pannu Máriu“. Teda ako mamu, ktorá v živote dobre poznala, čo znamená trpieť a pre niekoho sa obetovať. V ten deň jej Titus v tajnosti svojho srdca prisľúbil, že *„bude navždy jej synom“*. Rozhodol sa, že sa jej **zasvätí**. Do národnej svätyne v Šaštíne len krátko predtým prišli synovia dona Bosca. Šaštínska bazilika bola zasvätená práve jej. Titus sa vtedy rozhodol stať sa saleziánom kňazom.

Don Titus Zeman vo väzení úzko spájal svoje utrpenia s pomocou Panny Márie. Vytvoril si ruženec, ktorý mal 58 zrniečok. Vyrobil ich z chleba a každé zrnko znázorňovalo jedno vypočúvanie a mučenie.

AKTIVITA – MAMA CHALLENGE – MARATÓN NEVIDITEĽNEJ PODPORY

Na úvod sa deti opýtaj zopár zahrievacích otázok:
– *Čo dobré sa ti podarilo za posledný týždeň?*
– *Kto všetko ťa v tom podporoval a ako? Komu vďačíš za to, že sa to podarilo?*

Vyzdvihni, že si často neuvedomujeme nepriamu podporu, bez ktorej by sme veľa nedokázali (napr. za dobrý výsledok na súťaži nemôže len dobrá trénerka, ale aj niekto, kto ma prihlásil na športový krúžok, kto ma povzbudzuje, kto mi pripraví dres, kto zarobí peniaze na členské v krúžku, kto ma vozí na tréningy, kto mi ošetrí boľavý sval). Takúto podporu zvyčajne dostávame od našich rodičov, zvlášť mamy vedia byť v nej obdivuhodne vynaliezavé a zároveň prehliadané. Ak podpora chýba (nevedia či nemôžu ti ju poskytnúť), ťažko sa nahradí, no stáva sa, že ju niekto doplní a stane sa našou „duchovnou mamou".

Pozn.: Buď opatrný/opatrná v tom, ako hovoríš o úlohe rodičov, mamy. Deti dnes často prichádzajú z rôznych náročných rodinných pomerov. Nemali by zo stretka odchádzať s pocitom odsúdenia rodičov, ak nezvládajú ideálne svoju rolu, alebo majú svoje úlohy prerozdelené ináč, ako by sme čakali. Zmyslom aktivity je skôr pomôcť deťom uvedomiť si a oceniť neviditeľnú podporu, ktorú dostávajú.

Pozvi deti vyskúšať si „Mama challenge – maratón neviditeľnej podpory". Upozorni ich, že táto hra je pozvaním, aby sa do neviditeľnej podpory zapájali všetci v rodine (rovnako chlapci aj dievčatá) a nenechávali všetko na mamu. Deti musia splniť jednotlivé výzvy, ktoré napíšeš na veľký plagát. Majú na to 50 minút (pozn. ed.: môžeš zmeniť počet úloh a čas ich plnenia podľa podmienok, ktoré máš). Pri niektorých úlohách stačí, keď ich splní jednotlivec, dvojica, či trojica a niektoré plnia všetci spoločne. Preto je v zátvorkách pri úlohách napísané, koľko ľudí plní danú úlohu. Aby si plnenie úloh mohol skontrolovať, obmedz počet úloh, ktoré môžu plniť súčasne (dve, tri).

Je nevyhnutné, aby si ponúkané úlohy prispôsobil ich veku a schopnostiam!

K úlohám, ktoré majú deti plniť, budeš potrebovať nasledovné pomôcky: **1 ks toaletného papiera, vysávač alebo metla, fotoaparát, mobily, pomôcky na ping-pong, čistý papier a pero, väčší papier a fixky, dve lopty a dve vedrá.**

Hrdinstvá mamy, ktoré si vyžaduje neviditeľná podpora:

1. Mama musí mať kondičku, aby všetko stihla.
Obehnúť 10x ihrisko. (traja ľudia)

2. Mama má svaly na rukách, aby nás vládala objímať.
Urobiť 100 klikov. (traja ľudia)

3. Mama vie potešiť tých, ktorí sú smutní.
Potešiť nejakým spôsobom animátorov. (celá skupinka)

4. Mame sa niekedy zdá, že je doma všetko hore nohami.
Byť v stojke aspoň 1 min. (dvaja ľudia)

5. Mama vie, kedy treba doplniť toaletný papier na záchode.
Postupne očíslovať každý dielik toaletného papiera. (jeden človek)

6. Mama sa len tak nezľakne. Nebojí sa žiadnej príšery.
Urobiť „príšeru" – 2 zadky, 7 nôh, 5 rúk sa môže dotýkať zeme; musia tak zostať 30 sekúnd. (celá skupinka)

7. V aktívnej rodine treba často prať. Mama vie ako správne naplniť bubon práčky špinavou bielizňou.
Urobiť 30 kotrmelcov. (dvaja ľudia)

8. Keď treba uložiť deti do postele, mama zaspieva deťom uspávanku.
Nahlas zaspievať dve pesničky. (jeden človek)

9. Mama vie ako urobiť poriadok.
Povysávať alebo pozametať nejakú miestnosť. (jeden človek)

10. Mama dokáže urobiť prácu, aj keď má v náručí dieťa.
Urobiť 15 klikov tak, že jeden robí kliky a jeden leží/sedí na ňom. (dvaja ľudia)

11. Mama spí krátko, ale intenzívne.
1 minútu nosiť jedného člena stretka. Ten musí spať – mať zatvorené oči. (traja ľudia – dvaja nosia a jeden je nosený)

12. Mama sa stará o rodinný fotoalbum.
Urobiť 7 originálnych fotiek/selfie. (celá skupinka)

13. Mama sa zaujíma o členov rodiny.
Jednému blízkemu človeku napísať v SMS niečo pekné. (každý jeden zo stretka)

14. Mama sa rada modlí.
Stráviť 12 min. v modlitbe (v kaplnke). (napr. štyria tam budú 3 minúty)

15. Mama má zmysel pre humor a rada sa smeje.
Rozosmiať animátora. (jeden človek)

16. Mama vie, že keď sa hrá hru s malým dieťaťom, má ho nechať vyhrať.
Prehrať v ping-pongu s niekým v pomere 7:3 na podania, hrajú dovtedy, kým sa to nepodarí. (dvaja ľudia)

17. Mama občas potrebuje aj básnické črevo.
Napísať básničku o našom stretku: 3 strofy, jedna strofa má 4 verše. (dvaja ľudia)

18. Mama vie svoju rodinu spropagovať.
Krasopisne napísať na plagát názov nášho stretka. (jeden človek)

19. Mama sa vie dorozumieť aj bez slov.
20x žmurknúť jedným okom. (dvaja ľudia)

20. Mama má prehľad o rodinnom rozpočte a presne vie naložiť do košíka, čo si môžeme dovoliť.
Hodiť 50x loptu do vedra. (dvaja ľudia)

21. Mama niekedy nemá slov.
Byť 2 min. úplne ticho. (celé stretko)

Ak deti stihnú úlohy v časovom limite splniť, získavajú BONY. Ak ale úlohy nesplnia, BONY strácajú.

DISKUSIA

Vzhľadom na tému stretka zacieľ diskusiu zvlášť na mamu. Maj na pamäti vyššie uvedené upozornenia a snaž sa, aby deti nachádzali pozitívne charakteristiky a odkazy svojej mamy. Ak by mal niekto veľký problém vo vzťahu k vlastnej mame (chýba alebo veľmi negatívne vstupuje do života), skús mu/jej pomôcť pomenovať niekoho, kto mu poskytuje podporu „ako mama“.

– V čom ma moja mama podporuje? Ako ma inšpiruje a čo mi radí?

– Čo by moja mama na mne rada zmenila? Nad čím moja mama vždy krúti hlavou?

– V čom pomohla Panna Mária Titusovi? Prečo si ju vážil? Prečo chcel byť navždy jej synom?

– Aké miesto má Panna Mária v mojom živote?

PRE ANIMÁTORA

Matka posilňuje v chlapcovi „osobnostnú imunitu“, odolnosť proti problémom. Matka dotuje a posilňuje chlapca citom. To ho robí citlivým a chápajúcim. Aj dona Bosca Panna Mária povzbudila, aby bol statočný, odvážny a silný.

Mnohí svätci (aj náš Titus Zeman) nosili pri sebe obrázok Panny Márie. Z nej čerpali silu. Pre nášho Titusa to bola akoby „životná poistka“, na ktorú sa mohol vždy spoľahnúť. Matkina múdra rada nás totiž môže sprevádzať po celý život.

Titus musel zápasiť so svojou rodinou, aby mohol ísť cestou povolania. Išiel za svojím povolaním napriek tomu, že jeho mama nad tým krútila hlavou. Orientoval sa k istote, ktorú mu dávala Panna Mária a jej sa

naplno zveril. Odovzdal jej srdce. Titus bude síce neskôr mučený, vypočúvaný a hoci bude doráňaný na tele, srdce bude mať v bezpečí.

Matka vie svoju dcéru učiť. Učí ju štýlu života, postojom, vzťahu s chlapcom. Často dcéry povedia o svojej mame: „Ja neviem urobiť takú dobrú polievku ako moja mama." Preto môžu k nej prísť a spýtať sa: „A čo tam dávaš, že je to také dobré?" Žena žene odovzdáva skúsenosti, rady a recepty. A ak to nefunguje v ich vzťahu, dievča potrebuje nájsť tento materinský rozmer inde – kamarátka, staršia animátorka, žena z príbuzenstva.

Dievča môže mať problém vytvárať si vzťah k Panne Márií. Môže sa jej zdať, že Panna Mária je tá vyvolená, nepoškvrnená, kráľovná a má pocit, že ona je úplne nanič. Ale ak vyhrá boj so svojím pocitom neistoty, neschopnosti a pochopí, že Panna Mária prešla tou istou cestou – „sedembolestnou cestou" – môže sa pre ňu stať navždy oporou. Panna Mária v živote čelila viacerým ťažkým situáciám: bola zasnúbená, ale anjel, ktorý sa jej zjavil, zmenil všetky jej plány. S malým synom bola na úteku v Egypte. Viackrát nechápala svojho syna – najmä vtedy, keď zostal počas púte v Jeruzaleme. Neustále sa však snažila byť jednoduchou, vynaliezavou a odvážnou. Sprevádzala Ježiša na krížovej ceste a objavila svoje vlastné srdce.

PRÍBEH

Margita Occhienová sa narodila v dedinke Capriglio (Taliansko, Asti), kde žila až kým sa nevydala za Františka Bosca; potom sa presťahovali do Becchi.

František bol vdovcom, mal syna Antona. Jej prvou, náročnou úlohou bolo privinúť k sebe sirotu. Anton jej spôsoboval veľa nepríjemnosti no aj napriek tomu svojho nevlastného syna vychovávala s veľkou láskou. Margite a Františkovi sa narodil syn Jozef a o dva roky neskôr syn Ján Bosco. Po dvoch rokoch Margite manžel zomrel. Život sa jej naplnil mnohými povinnosťami – práce okolo domu, obrábanie polí – avšak nikdy nezabudla na to, že je predovšetkým matkou svojich detí. Aj napriek mnohým povinnostiam, únave, napätiu, Margita svoje deti vychovávala vždy s úsmevom, láskavosťou, viedla ich k plneniu si povinností, naučila ich ďakovať a dôverovať pánu Bohu. Margita žila v chudobe, avšak nikdy to nepokladala za niečo ponižujúce, považovala to za svetlo, ktoré jej pomáhalo vidieť veci jasne.

Keď sa Ján Bosco stal kňazom, povedala mu: „Choď po svojej ceste a nehľaď na nikoho. Ja nechcem od teba nič, ani od teba nič nečakám. Narodila som sa chudobná, žila som chudobná a aj umrieť chcem chudobná. Ba čo viac, chcem ti povedať, ak by si sa nanešťastie stal bohatým kňazom, nevkročím do tvojho domu.“

Don Bosco na tieto slová nikdy nezabudol, ostal kňazom chudobným a kňazom pre chudobných. Aj preto Margita prijala návrh dona Bosca prísť bývať do domu v jeho oratóriu na Valdoccu, do hluku a neporiadku uličníkov. Viac odtiaľ neodišla. Bola to jej obeta a povolanie, aby bola matkou sirôt. Chlapci volali Margitu „mama“.
Bola mamou oratória a všetkých chlapcov, ktorí u nej hľadali kus lásky a chleba.

Saleziánske dielo dona Bosca aj vďaka jeho mame rástlo „ako dieťa na kolenách matky Margity“. Svätosť nepozostáva len z modlitby, extáz, ale aj z umývania hrncov a výchovy mladých, ktorí potrebujú predovšetkým lásku. Práve takouto svätičou bola Mama Margita.[1]

[1] Podľa http://www.trnavka.sk/kto-je-mama-margita/

Z PÍSMA

Jn 2, 1-5 Matka, ktorá podporuje syna – podporuje ho v poslaní

Na tretí deň bola v Káne Galilejskej svadba. Bola tam aj Ježišova matka. Na svadbu pozvali aj Ježiša a jeho učeníkov. Keď sa minulo víno, povedala Ježišovi jeho matka: „Nemajú vína.“ Ježiš jej odpovedal: „Čo mňa a teba do toho, žena? Ešte neprišla moja hodina.“ Jeho matka povedala obsluhujúcim: „Urobte všetko, čo vám povie!“

ÚLOHA DO BUDÚCEHO STRETNUTIA

Povzbuď ich, aby s pomocou mamy niečo pripravili (vyzdobili, uvarili alebo upiekli, zaobstarali) pre stretko. Celú spoluprácu s mamou nech zdokumentujú fotodokumentáciou! :)
Ak budú deti a ich rodičia súhlasiť, môžete si to
potom vyzdieľať na webe, prípadne vyhodnotiť top fotodokumentáciu.

Naučiť sa niečo o Mame Margite.

Opäť môžeš za splnenie úlohy rozdať BONY.

Potešíme sa, ak nám dáš vedieť o svojej skúsenosti s ponúknutým stretkom a poskytneš nám podnety pre vznik ďalších pastoračných materiálov na adrese info@tituszeman.sk.

Autori: Eva Rušínová FMA, Peter Naňo SDB
z autorského tímu programu Cesty zrenia www.cestyzrenia.sk
Konzultant: Pavol Danko

Editor: Ján Mihálik
Grafická úprava: Miriam Vyšňovská
Jazyková korektúra: Mária Nagyová FMA

Vydané v roku 2017
Saleziáni don Bosca – Slovenská provincia, Miletičova 7, 82108 Bratislava

Toto dielo je licencované pod licenciou
Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International License.
Text licencie možno nájsť na https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/

PYRAMÍDA HRDINSTVA

4. stretko

Budete tým, čím ste dokázali byť dnes,
pretože budúcnosť bude len ovocím
vašej schopnosti dobre využiť prítomnosť.
Ján Pavol II.

CIEĽ

Uvedomiť si, že hrdinstvo začína už teraz a nepadne nám do lona niekedy v budúcnosti. Predstaviť Titusa Zemana ako hrdinu, ktorého hrdinstvo nebolo odtrhnuté od vzťahov s jeho spolubratmi a pomocníkmi.

ZO ŽIVOTA TITUSA ZEMANA

Titus Zeman bol spolu s mnohými ďalšími v apríli 1951 dolapený. Funkčné obvinenia boli: špionáž a vlastizrada. Prokurátor pre neho žiadal trest smrti. Ale Titusova povesť a vôľa režimu „nevytvárať mučeníkov", priniesli zmenu trestu na 25 rokov tvrdého väzenia bezpodmienečne so stratou občianskych práv. Trinásť rokov Titus znášal väzenie, ťažko mučený, zosmiešňovaný, ponižovaný; potom bol asi päť rokov podmienečne prepustený na slobodu, stále trápený, sledovaný a nakoniec sa s ním jednalo ako s pokusným králikom. Bratislava, Leopoldov, Ilava, Mírov, Valdice a Jáchymov so svojou strašnou „Vežou smrti", kde bol určený na manuálne drvenie rádioaktívneho uránu, to boli miesta kalvárie Titusa Zemana. Jeho osud sa prelína so svedectvami viery mnohých iných: blahoslavená sestra Zdenka Schelingová, Boží služobník Michal Buzalka, Ján Chryzostom Korec – neskôr kardinál, don Alfonz Paulen, don Ernest Macák (zomrel v r. 2016 sprevádzaný chýrom svätosti). Titus nebojoval viac ako oni: ale s nimi a spolu s nimi, špecifickým spôsobom, ktorý sa od neho žiadal.

AKTIVITA

Uveď aktivitu napríklad týmito slovami: *Prišli sme k pyramíde hrdinstva. Naučili sme sa už mnohým veciam. Naša pyramída má svoje základy. Začali sme ju postupne stavať vďaka všetkým aktivitám na predchádzajúcich stretkách. Teraz sa ukáže, či sme skutočne hrdinami a či sme sa dobre pripravili.*

Môžeš deťom prečítať citát z Písma, ktorý hovorí o tom, že máme byť zodpovední v malých veciach, aby sme potom zvládli tie veľké:

Kto je verný v najmenšom, je verný aj vo veľkom, a kto je nepoctivý v malom, je nepoctivý aj vo veľkom. Ak ste teda neboli verní v nespravodlivej mamone, kto vám zverí pravé bohatstvo? Lk 16,10-11

Na veľký papier alebo nástenku priprav pyramídu podľa predlohy (jednotlivé „stavebné kamene" pyramídy s úlohami nájdeš v prílohe):

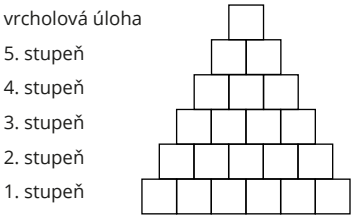

V pyramíde sú úlohy s rôznou náročnosťou podľa stupňa, na ktorom sú umiestnené. Úlohy prvého a druhého stupňa sú viditeľné, ostatné zakry papierikom s otáznikom.

Namotivuj deti, aby postupne plnili úlohy z pyramídy. Každý si sám vyberie jednu úlohu zo spodného radu (1. stupeň) a keď ju splní, môže ísť na vyšší rad. Úlohy z prvých dvoch radov by mali deti zvládnuť ešte počas stretka.

Za každú splnenú úlohu môžu získať BONY a to v závislosti od stupňa úlohy v pyramíde (prvý stupeň jeden BON, druhý stupeň dva BONY atď.).

Deti treba dobre motivovať k činnosti, napr. slovami: „Úlohy budú stále náročnejšie. Toto nedáš! Hecneš sa?“ Prirovnaj im pyramídu k výstupu na vysokú horu. Je to niečo, čo je náročné, čo si vyžaduje odvahu a hrdinstvo.

Po splnení prvých dvoch radov navrhni deťom, že ďalšie rady budú plniť počas nasledujúceho týždňa. Vždy sa ti musia ozvať, aby získali novú úlohu a aby si mohol skontrolovať jej splnenie. Preto sa s nimi dohodni, ako sa s tebou spoja. Kto, kedy a čo splnil zostane na istý čas zahalené rúškom tajomstva a budeš to vedieť iba ty. Chceme tým naznačiť, že tie najväčšie hrdinstvá zostávajú často ukryté pred ľuďmi. A tí najväčší hrdinovia sa tým nechvália.

Počas týždňa môžu úlohy plniť aj spolu. Ak sa dajú dokopy dvaja, získajú dvojnásobný počet BONOV. Ak traja, trojnásobný, atď. Počas plnenia úloh z Pyramídy hrdinstva buď podľa možnosti pre deti vždy po ruke, aby si im poradil, povzbudil ich... tak ako Titus nebol nikdy sám. Deti by sa nemali báť prísť za tebou, ak budú mať nejaký problém so splnením úlohy, nech sa v tom necítia samy.

ÚLOHY 1. STUPŇA:

Uprac stretkársku miestnosť.
Roztrieď písacie potreby – farbičky, perá, ceruzky.
Spýtaj sa všetkých na stretku, kto je smädný a dones im pohár vody.
Vyčisti topánky jednému spolustretkárovi.
Urob radosť niekomu z rodiny cez SMS.
Zavolaj jedného kamaráta do stretka, ktorého si už dlhšie chcel zavolať (zatelefonovať, SMS...).

ÚLOHY 2. STUPŇA:

Zbehni do obchodu a kúp niečo dobré pre stretko.
Pomôž niekomu zo stretka s domácou úlohou.
Nakresli návrh loga svojho stretka a predstav ho ostatným.
Pozbieraj odpadky okolo vašej budovy.
Skús vymeniť vypálené žiarovky v budove (toto musíš pripraviť, aby mohli úlohu splniť).

ÚLOHY 3. STUPŇA:

Úlohy tretieho stupňa už plnia deti doma po dohode s tebou. Musíš s nimi komunikovať, dať im vybrať jeden z príbehov a poslať im ho. Potom skontroluj, či úlohu splnili, prípadne sa s nimi o tom porozprávaj.
Prečítaj si príbeh a skús porozmýšľať o tom, v čom spočíva hrdinstvo tohto človeka. Odpoveď povedz svojmu animátorovi. (V prílohe sú štyri stručné príbehy, z ktorých si deti vyberú vždy jeden.)

Reinhold Messner/Maťo Hurajt/Lukasz Urban/Carlo Acutis

ÚLOHY 4. STUPŇA:

Po splnení úlohy z tretieho stupňa daj deťom vybrať si úlohu zo štvrtého a potom podobne aj z piateho stupňa. Treba s nimi nejakým spôsobom komunikovať, aby si vedel, ako sa im darí a či predchádzajúce úlohy splnili.
Urob doma raňajky.
Nauč sa prať.
Umy riad bez toho, aby ti to rodičia prikázali.

ÚLOHY 5. STUPŇA:

Skonči v najlepšom (vtedy, keď sa ti darí a vyhrávaš) v hre na počítači.
Vydrž jeden celý deň bez internetu a digitálnych hier (PC, mobil, nintendo,...).

VRCHOLOVÁ ÚLOHA:

Zotrvaj v tichu – primerane veku.
(napr. dvanásťročný 12 min., trinásťročný 13 min...).

DISKUSIA

Diskusia prebehne až na ďalšom stretnutí.

Čo si čakal, že bude na vrchole? Prečo nebolo hore napr. 100 klikov, ale zostať v tichu na istý čas?

Čo podľa teba znamená veta: „Strom spadne na tú stranu, na ktorú sa nakláňa“?

V čom spočívalo hrdinstvo dona Titusa? Ako je možné, že dokázal zniesť toľké väzenie a mučenie? Čo mu v tom pomáhalo?

PRE ANIMÁTORA

Prešli sme už dosť dlhú cestu s donom Titusom. Deti majú už nejaké BONY a nazbierali skúsenosti. Môžeš im zhrnúť, čo sa už naučili. To všetko bola príprava. Teraz prišli k samotnému boju, kde sa ukáže, či sú skutočne hrdinami alebo nie.

Ak nechceme, aby nás dnešná doba uvarila ako „žabu v hrnci“, musíme sa snažiť byť aktívni.

Deti často povedia: „Načo sa učíme také blbosti? Načo mi to v živote bude? Je to nuda!“ Lenže v živote to naozaj často tak je, že sa učím a neviem hneď, na čo sa mi to v živote zíde.

Hrdinstvo nám v živote nepadne len tak z neba. Je potrebné sa naň aj primerane pripraviť. Aj keď teraz ešte nevieme, na čo nám to všetko bude.

Ani don Titus nevedel na čo mu budú všetky predchádzajúce skúsenosti a vedomosti. No Boh s ním mal plán, ktorý sa postupne odkrýval. V prichádzajúcich situáciách mohol využiť to, čo sa dovtedy naučil. Jeho hrdinstvo sa však rodilo hlavne v jeho srdci, nie v naberaní „svalovej hmoty“.

Z PÍSMA

Lk 16,10-11

Kto je verný v najmenšom, je verný aj vo veľkom, a kto je nepoctivý v malom, je nepoctivý aj vo veľkom. Ak ste teda neboli verní v nespravodlivej mamone, kto vám zverí pravé bohatstvo?

Lk 12,32

Neboj sa, maličké stádo, lebo vášmu Otcovi sa zapáčilo dať vám kráľovstvo.

ÚLOHA DO BUDÚCEHO STRETNUTIA

Dokončite úlohy z vyšších stupňov aktivity Pyramídy hrdinstva (pozri inštrukcie k aktivite vyššie).

Posledné stretko v rámci príprav na blahorečenie Titusa Zemana bude načasované na september. Aby téma v stretku „nevychladla“, nájdi spôsob ako ju šikovne počas leta pripomínať.
Sledujte stránku www.tituszeman.sk s novinkami, urobte organizačné prípravy na účasť na blahorečení, pošli deťom SMS alebo mail s narážkou na niečo, čo ste spoločne prežili počas stretiek o donovi Titusovi, ponúkni im prečítať si dobrodružný životopis dona Titusa pod názvom *Titus, ideš!*, ktorého vydanie očakávame pred letom vo vydavateľstve Don Bosco (www.donbosco.sk) a pod.

Potešíme sa, ak nám dáš vedieť o svojej skúsenosti s ponúknutým stretkom a poskytneš nám podnety pre vznik ďalších pastoračných materiálov na adrese info@tituszeman.sk.

Autori: Eva Rušínová FMA, Peter Naňo SDB
z autorského tímu programu Cesty zrenia www.cestyzrenia.sk
Konzultant: Pavol Danko

Editor: Ján Mihálik
Grafická úprava: Miriam Vyšňovská
Jazyková korektúra: Mária Nagyová FMA

Vydané v roku 2017
Saleziáni don Bosca – Slovenská provincia, Miletičova 7, 82108 Bratislava

Toto dielo je licencované pod licenciou
Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International License.
Text licencie možno nájsť na https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/

REINHOLD MESSNER

(*17. sept. 1944, Brixen, Taliansko)
je extrémny horolezec, dobrodruh, roľník a spisovateľ, ktorý pochádza z Južného Tirolska.

Messner je jeden z najúspešnejších horolezcov na svete. Spoločne s Petrom Habelerom sa im v roku 1978 ako prvým podarilo dosiahnuť vrchol Mount Everestu bez použitia kyslíkových prístrojov. Ako prvý človek na svete dosiahol vrcholy všetkých 14 osemtisícoviek (1970-1986, všetky bez použitia kyslíkových prístrojov). Bol taktiež prvým človekom, ktorý vystúpil sólovo na jednu z osemtisícoviek (1978 Nangá Parbat). Ako druhý dosiahol v roku 1986 tzv. Korunu Zeme (angl. Seven Summits), čo je názov pre 7 najvyšších vrcholov jednotlivých svetadielov. Okrem horolezectva patria medzi jeho úspechy aj dobrodružné prechody Antarktídy (1989/1990 spolu s Arvedom Fuchsom), Grónska (1993) a púšte Gobi (2004). [1]

LUKASZ URBAN

Šofér poľského kamióna Lukasz Urban podľa najnovších zistení bojoval s útočníkom o kontrolu nad vozidlom.

Poľský šofér kamióna, ktorý bol v pondelok večer na vianočných trhoch v berlínskej štvrti Charlottenburg použitý ako zbraň, zrejme bojoval s páchateľom tohto útoku o kontrolu nad svojím vozidlom. Uviedla to dnes belgická tlačová agentúra Belga. Belga s odkazom na nemecký denník Bild spresnila, že vyšetrovatelia k tomuto zisteniu dospeli na základe pitvy obete.

Podľa týchto zistení vodič sedel vedľa útočníka a snažil sa ho zastaviť a prevziať kontrolu nad volantom. Neznámy páchateľ, ktorý je podľa polície stále na úteku, šoféra vozidla v tomto súboji viackrát bodol nožom a následne ho zastrelil zbraňou malého kalibru. [2]

[1] https://sk.wikipedia.org/wiki/Reinhold_Messner
[2] https://www.aktuality.sk/clanok/401175/sofer-polskeho-kamiona-sa-bil-s-atentatnikom-z-berlina/

MAŤO HURAJT

Za Maťom, ktorý zahynul cez víkend pod Zbojníckou chatou, smúti rodina, priatelia, ale aj široká verejnosť. Jeho statočnosť a šľachetnosť sa zapísala do sŕdc mnohých, ktorí nezabudnú. „Zomrieť v horách, idúc na pomoc zranenému, je výsadou horalov s tým najčistejším charakterom. Maťo Hurajt bol počas svojho krátkeho života presne takým typom chlapa. Priamy, férový a nebojácny," napísal po nešťastí ako spomienku na výborného kamaráta Maťo Maličký.

Nebohý muž bol vysokohorským nosičom. Vyniesol tony nákladu práve vo Veľkej Studenej doline, ktorá sa mu stala osudnou. „V dobrom aj zlom, na jarnom slnku, v decembrovej fujavici, či v júlovej búrke. Maťo bol nosič, tak ho poznali všetky skaly na chodníku ku Zbojníčke," napísal o nebohom mužovi kamarát.

Horskí záchranári prijali včera popoludní tiesňové volanie od turistov vo Veľkej Studenej doline na chodníku smerujúcom k Zbojníckej chate. Turisti počuli volanie o pomoc od ženy. Bola nad skalným prahom, cez ktorý spadol jej priateľ. Turisti najskôr kontaktovali Zbojnícku chatu, neskôr horských záchranárov. Počasie bolo veľmi nepriaznivé, fúkal silný nárazový vietor. Telefonické spojenie sa preto niekoľkokrát prerušilo. Kvôli zlému počasiu nemohol vzlietnuť ani záchranársky vrtuľník. „Na pomoc odišlo záchranné družstvo zo Starého Smokovca. Po prijatí informácií od turistov, na miesto odišiel aj dobrovoľný záchranár HZS pracujúci na Zbojníckej chate. K dobrovoľnému horskému záchranárovi HZS sa pridal 28-ročný člen personálu Zbojníckej chaty, ktorý počas presunu v teréne nešťastne spadol na zľadovatenom teréne a zraneniam na mieste podľahol," opísali horskí záchranári na svojej internetovej stránke. [3]

[3] http://www.topky.sk

CARLO ACUTIS

Krátky života Carla, ktorý sa narodil v roku 1991, ukončila leukémia v nemocnici San Gerardo v Monze dvanásteho októbra 2006. Bol obyčajný chalan – taký, ako všetci okolo neho. Študoval v poslednom ročníku lýcea Leva XIII. v Miláne, spravovaného otcami jezuitmi. Mal priateľov, zbožňoval počítač, programoval na vysokej úrovni, vytváral webové stránky a denne sa venoval strihu videa.

Ale Carlo bol zároveň chlapcom, v ktorom sa naplno prejavovala Božia milosť. Modlieval sa ruženec a denne chodil na svätú omšu, prinášal obety. On, syn zámožnej dcéry, sa staral o tých, ktorí ostali bez strechy nad hlavou a núdznych, ktorých stretával na svojich cestách. Často chodieval adorovať Krista v Oltárnej sviatosti. Svedkom jeho vzťahu k Eucharistii je aj živé svedectvo – výstava eucharistických zázrakov, ktorú pripravil a sprístupnil. Výstava sa stretla s úspechom doma i v zahraničí. Odkedy vo svojich siedmich rokoch prvýkrát prijal Krista, nevynechal svätú omšu. Madona bola jeho veľkou orodovníčkou a nezabúdal ani na modlitbu ruženca. Moderný život a Carlova aktuálnosť sa dokonale spojili s jeho hlbokým eucharistickým životom a mariánskou úctou. Isto i to z neho robilo špeciálneho a všetkými obľúbeného mladého muža. „Zvesť o jeho svätosti sa tajomným spôsobom rýchlo rozšírila do celého sveta," vyjadril sa Mons. Ennio Apeciti, zodpovedný za Úrad pre kauzy svätých Milánskej arcidiecézy. „V jeho živote sa udialo niečo veľké, pred čím sa sám skláňam."

Carlo bol tak zanietený pre informatiku, že jeho priatelia, ba dokonca i dospelí inžinieri, ho považovali za génia. V úžase a nechápavo pozerali na to, ako rozumie tajomstvám, ktoré mali byť odhalené len tým, čo študovali informatiku. Jeho záujmovou oblasťou nebolo len programovanie, ale aj strih filmu, tvorba web stránok, správa rôznych malých novinových webov, dobrovoľná pomoc núdznym či aktivity s deťmi alebo staršími. Sám hovorieval, že naším kompasom má byť Božie slovo, ku ktorému sa máme neustále vracať. Ale na to, aby sme dosiahli tak vysokú métu, akou je nebo, potrebujeme aj špeciálne prostriedky – sviatosti a modlitbu. Carlo spravil Eucharistiu centrom svojho života. Nazýval ju „dialnicou do neba". Tento mladík sám bol tajomstvom Milánskej diecézy. Ešte pred smrťou obetoval svoje utrpenie za pápeža a celú Cirkev. Dvadsiateho štvrtého novembra v Miláne bola za prítomnosti kardinála Amata oficiálne ukončená diecézna fáza procesu blahorečenia Božieho služobníka Carla Acutisa.

„Našou métou nemá byť koniec, ale večnosť. Večnosť je naša vlasť. Už od počiatku sme v nebi očakávaní. Všetci sa rodia ako originály, ale mnohí zomierajú ako fotokópie."
Carlo Acutis [4]

[4] http://www.cestaplus.sk/cestaplus/clanok/2016-12-01-carlo-acutis-eucharistia-je-mojou-dialnicou-do-neba

1

UPRAC STRETKÁRSKU MIESTNOSŤ

1

ROZTRIEĎ PÍSACIE POTREBY (FARBIČKY, PERÁ, CERUZKY)

1

SPÝTAJ SA VŠETKÝCH NA STRETKU, KTO JE SMÄDNÝ A DONES IM POHÁR VODY

1

VYČISTI TOPÁNKY JEDNÉMU SPOLUSTRETKÁROVI

1

UROB RADOSŤ NIEKOMU Z RODINY CEZ SMS

1

ZAVOLAJ JEDNÉHO KAMARÁTA DO STRETKA, KTORÉHO SI UŽ DLHŠIE CHCEL ZAVOLAŤ (ZATELEFONOVAŤ, SMS...)

2

ZBEHNI DO OBCHODU A KÚP NIEČO DOBRÉ PRE STRETKO

2

POMÔŽ NIEKOMU ZO STRETKA S DOMÁCOU ÚLOHOU

2

NAKRESLI NÁVRH LOGA SVOJHO STRETKA A PREDSTAV HO OSTATNÝM

2

POZBIERAJ ODPADKY OKOLO VAŠEJ BUDOVY

2

SKÚS VYMENIŤ VYPÁLENÉ ŽIAROVKY V BUDOVE

?

3

PRÍBEH:
REINHOLD MESSNER

3

PRÍBEH:
LUKASZ URBAN

3

PRÍBEH:
MAŤO HURAJT

3

PRÍBEH:
CARLO ACUTIS

?

?

4

UROB DOMA RAŇAJKY

4

NAUČ SA PRAŤ

4

UMY RIAD BEZ TOHO, ABY TI TO RODIČIA PRIKÁZALI

?

?

?

5

SKONČI V NAJLEPŠOM (KEĎ SA TI DARÍ A VYHRÁVAŠ) V HRE NA POČÍTAČI

5

VYDRŽ JEDEN CELÝ DEŇ BEZ INTERNETU A DIGITÁLNYCH HIER (PC, MOBIL, NINTENDO,...)

?

?

?

?

V

ZOTRVAJ V TICHU (PODĽA VEKU - NAPR. DVANÁSŤROČNÝ 12 MIN., TRINÁSŤROČNÝ 13 MIN...)

KTO ZVÍŤAZIL?

5. stretko

„Aj keby som stratil môj život,
nebolo by to márne,
ak by sa aspoň jeden z tých, ktorým som pomohol,
stal kňazom namiesto mňa.“
(Don Titus Zeman, porov. Summarium Documentorum, Doc. 28)

Na úvod zhodnoť pyramídu hrdinstva (pozri 4. stretko). Môžeš sa dotknúť toho, ako sa komu darilo, čo bolo náročné a čo naopak ľahké. Doplň hodnotenie otázkami z diskusie z minulého stretka. Spýtaj sa detí, kto má koľko BONOV. Namotivuj ich na prípadné odmeny, ktoré môžu za ne dostať. Priprav si ceny pre tých, ktorí majú najviac BONOV a ak sa deti snažili, potom aj odmenu pre celé stretko.

CIEĽ

Zhodnotiť celú prejdenú cestu etapovou hrou „Za to zaplatíš“ a podčiarknuť finálnu myšlienku: Titus „zaplatil“ svojim životom, ale získal bonus (odmenu, prémiu) udelenú Bohom a vyzdvihnutím na oltár (blahorečením) sa stáva vzorom pre iných.

ZO ŽIVOTA TITUSA ZEMANA

Titusov osud sa prelína so svedectvami viery mnohých iných: blahoslavená sestra Zdenka Schelingová, Boží služobník Michal Buzalka, Ján Chryzostom Korec – neskôr kardinál, don Alfonz Paulen, don Ernest Macák (zomrel v r. 2016 sprevádzaný chýrom svätosti). Titus nebojoval viac ako oni: ale s nimi a spolu s nimi, špecifickým spôsobom, ktorý sa od neho žiadal. V roku 1964 režim Titusa podmienečne prepustil na slobodu, stále je však trápený, sledovaný a nakoniec sa s ním jednalo ako s pokusným králikom. Zomrel 8. januára 1969.

Niekoľko mesiacov potom v revízii rozsudku padli ako nepravdivé potupné obvinenia, ktoré režimu slúžili ako nástroj na prenasledovanie. V r. 1991 ho rehabilitačný proces vyhlásil definitívne za nevinného, zatiaľ čo aj niektorí z jeho prenasledovateľov sa na konci svojho života obrátili a priblížili k Cirkvi, ba žiadali (niekedy aj verejne) odpustenie zla, ktoré mu urobili. Dnes samotná Cirkev číta život Titusa Zemana v pojmoch mučeníctva: to najvyššie svedectvo dané z lásky na obranu viery. Jeho smrť bola zapríčinená násilnými skutkami prenasledovateľa z nenávisti k samotnej viere, ktoré jasným spôsobom viedli k skráteniu jeho života. V r. 2010 sa začal proces blahorečenia a svätorečenia Titusa Zemana.

V pondelok 27. februára 2017 Svätý Otec František schválil dekrét o mučeníctve dona Titusa a umožnil jeho blahorečenie.

AKTIVITA

Priprav si prezentáciu z jednotlivých stretiek, ktoré ste o donovi Titusovi mali. Deťom povedz, že sa zúčastnia na Bankete (oslave) víťazov.

Voveď deti do slávnostne vyzdobenej miestnosti. Miestnosť by mala byť upravená tak, aby bolo hneď každému jasné, čia oslava to je – dona Titusa Zemana. Môže tam byť nejaká jeho fotka, fotky kňazov, ktorým pomohol, okolo môžu byť fotky detí, niektoré z myšlienok dona Titusa a pod.

V slávnostných šatách uveď banket tým, že dnes si pripomenieme to, čo sme spolu s Titusom Zemanom prešli a čo nás to naučilo. Premietni prezentáciu z jednotlivých stretiek. Pripomeň deťom kľúčové momenty a detaily. Občas niečo vtipne skomentuj a nechaj doznieť spomienky, ktoré to v nich vyvoláva.

Deti ešte čaká posledná úloha, v ktorej môžu získať BONY. Ide o malý kvíz o donovi Titusovi, ktorý si môžeš vytlačiť z prílohy.

Správne odpovede: 1. b) 2. b) 3. c) 4. a) 5. b) 6. c) 7. c) 8. a) 9. a) 10. b)

Súťaž vyhodnoť a udeľ ďalšie BONY. Spočítaj ich s tými, ktoré deti získali na predošlých stretkách.

Nasleduje celkové vyhodnotenie súťaže o BONY. Priprav pre víťazov vzácne ceny s motívom Titusa Zemana (napr. cukríky alebo čokoládu v obale Titusa Zemana, jeho životopis „Titus, Ideš!" z vydavateľstva Don Bosco a pod.).

Môžeš deťom pripomenúť, že ľudia hneď dona Titusa neoceňovali. Ale teraz máme z neho veľkého mučeníka. Celé Slovensko sa z toho teší. Je vzorom pre nás všetkých. Prešiel cestou odvahy, prekonania sa a dosahovania svätosti.

„Aj ty si musel niečo riskovať, zabojovať a o niečo sa usilovať. „Zaplatil si" za to námahou, ale niečo ti to dalo. Talenty si nezakopal, ale rozvíjal. Je tu niekto, kto ti to odplatí. Boh nezostáva dlžníkom, príde odmena. Už tu a teraz ťa požehnáva."

Ešte pred odovzdávaním cien vymysli každému členovi stretka nejaký „titul" (tak ako don Titus dostal titul mučeník za duchovné povolania.)

Pri odovzdávaní cien tým, ktorí získali najviac BONOV, volaj ich menom a zároveň ich označ príslušným „titulom", napr. tvorivá hľadačka, výkonnostný stĺp skupiny, upokojujúci povzbudzovač.

Po odovzdaní cien nasleduje malé pohostenie s krátkou neformálnou diskusiou.

DISKUSIA

Kto zvíťazil? Komunisti tým, že ho umučili, alebo Titus Zeman, ktorý obetoval svoj život za budúce kňazské povolania?

Koľko kňazských povolaní zachránil? Ako pôsobili títo kňazi potom?

PRE ANIMÁTORA

Titus bol umučený, ale život tých, ktorých zachránil, pokračoval a rozvil sa ďalej. Jeho skutok dobra spôsobil celú „lavínu dobra“. Počas dvoch rokov prešli na slobodu desiatky ľudí. Ako pokračoval život zachránených utekajúcich nájdete na stránke www.tituszeman.sk[1]. Dá sa povedať, že boli aktívni na všetkých poliach. Vydávali knižky, pôsobili na misiách, starali sa o deti a mladých, vychovávali ďalších kňazov. Hoci donovi Titusovi tretia výprava nevyšla, tí, ktorých zachránil, išli ďalej. Dnes už po nich zbierame ovocie. Viacerí z nich vytvorili „partiu svätých“.

Aj my sme sa snažili byť hrdinami. Niečo sme aj dosiahli. Najmä tí, ktorým sa podarilo vyjsť až na vrchol pyramídy hrdinstva. Ale pozor na dnešnú dobu! Často nás vedie len k leňošeniu a užívaniu si. A to je trošku málo. Treba tento život žiť hrdinsky tak ako don Titus Zeman a rozvíjať svoje talenty naďalej.

Z PÍSMA

Mk 15,34-39

O tretej hodine zvolal Ježiš mocným hlasom: „Heloi, heloi, lema sabakthani?", čo v preklade znamená: „Bože môj, Bože môj, prečo si ma opustil?" Keď to počuli, niektorí z okolostojacich vraveli: „Pozrite, volá Eliáša." Ktosi odbehol, naplnil špongiu octom, nastokol ju na trstinu, dával mu piť a hovoril: „Počkajte, uvidíme, či ho Eliáš príde sňať." Ale Ježiš zvolal mocným hlasom a vydýchol. Chrámová opona sa roztrhla vo dvoje odvrchu až dospodku. Keď stotník, čo stál naproti nemu, videl, ako vykríkol a skonal, povedal: „Tento človek bol naozaj Boží Syn."

[1] http://tituszeman.sk/titus-zeman/koho-zachranil/#more-570

Stotník pod Krížom vyznal, že Ježiš na kríži bol naozaj Božím synom. „Tento človek bol naozaj Boží Syn." Stotník, ktorý Ježiša mučil, nakoniec v neho uveril.

Niečo podobné sa stalo aj po smrti dona Titusa Zemana. Sudca, ktorý ho odsúdil, robil po jeho smrti verejné pokánie. Odprosoval Boha za to, čo spôsobil všetkým tým, ktorých nespravodlivo odsúdil.

ÚLOHA DO BLAHOREČENIA

Prečítaj si do blahorečenia jednu z knižiek, ktorú napísal don Ernest Macák (Zápisky spoza mreží; Dva roky v katakombách; Diagnóza: Bláznom pre Krista; Prenasledovaní pre Krista; Utečenci pre Krista; Bože, oplatilo sa mi žiť!; Titus, odpusť mi to!), alebo si prečítaj jedno zo svedectiev zo stránky www.tituszeman.sk.[2]

Pozývame ťa na blahorečenie dona Titusa Zemana do Bratislavy 30. septembra 2017.

Všemohúci Bože,
ty si si vyvolil svojho služobníka Titusa Zemana, aby nasledoval charizmu svätého Jána Bosca.
Pod ochranou Panny Márie, Pomocnice kresťanov, sa stal kňazom a vychovávateľom mládeže.
Žil podľa Božích prikázaní a pre svoju priateľskú povahu a ochotu pomôcť bol obľúbený medzi ľuďmi.
Keď nepriatelia Cirkvi siahli na ľudské práva a slobodu vyznania, kňaz Titus nestratil odvahu a vytrval na strane pravdy.
Pre vernosť svojmu saleziánskemu povolaniu a obetavú službu Cirkvi bol väznený, zosmiešňovaný, ponižovaný a mučený, ale on neohrozene vzdoroval svojim mučiteľom.
Všetko pretrpel z lásky a s láskou.
Prosíme ťa, večný Bože, osláv svojho verného sluhu Titusa, aby sme si ho mohli v Cirkvi verejne uctievať na oltári.
Prosíme ťa za jeho svätorečenie skrze tvojho Syna Ježiša Krista a na príhovor jeho matky Panny Márie, Pomocnice kresťanov.
Amen.

[2] http://tituszeman.sk/titus-zeman/svedectva/

Potešíme sa, ak nám dáš vedieť o svojej skúsenosti s ponúknutým stretkom a poskytneš nám podnety pre vznik ďalších pastoračných materiálov na adrese info@tituszeman.sk.

Autori: Eva Rušínová FMA, Peter Naňo SDB
z autorského tímu programu Cesty zrenia www.cestyzrenia.sk
Konzultant: Pavol Danko

Editor: Ján Mihálik
Grafická úprava: Miriam Vyšňovská
Jazyková korektúra: Mária Nagyová FMA

Vydané v roku 2017
Saleziáni don Bosca – Slovenská provincia, Miletičova 7, 82108 Bratislava

Toto dielo je licencované pod licenciou
Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International License.
Text licencie možno nájsť na https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/

KVÍZ O DONOVI TITUSOVI

1. ODKIAĽ POCHÁDZAL DON TITUS ZEMAN?
   a) *Žilina*
   b) *Vajnory*
   c) *Orkucany*

2. DON TITUS DOSTAL TITUL *mučeník*...
   a) *pre vieru*
   b) *za duchovné povolania*
   c) *pre Bratislavu*

3. AKO SA DONOVI TITUSOVI DARILO PREVÁDZAŤ BOHOSLOVCOV A KŇAZOV DO TALIANSKA?
   a) *Mal s tým iba veľké úspechy.*
   b) *Nikoho sa mu nepodarilo previesť.*
   c) *Spočiatku sa mu darilo, ale posledná výprava sa mu nepodarila a mnohých chytili.*

4. DOPLŇ: *Prosíme Ťa, večný Bože, osláv svojho verného sluhu Titusa, aby sme si ho mohli v Cirkvi verejne uctievať ...*
   a) na oltári
   b) *v slovenských kostoloch*
   c) *počas výročných dní*

5. NA KTOROM OBRÁZKU JE DON TITUS ZEMAN?
   a)
   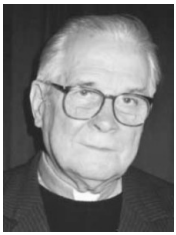
   b)

   c)

6. KTO MUČIL A ZAVREL DO VÄZENIA DONA TITUSA?
   a) *fašisti*
   b) *pamiatkári*
   c) *komunisti*

7. ČO ŠTUDOVAL DON TITUS A POTOM TO MAL UČIŤ AKO UČITEĽ?
   a) *prírodopis*
   b) *matematiku*
   c) *chémiu*

8. Z ČOHO SI DON TITUS VYROBIL VO VÄZENÍ RUŽENEC?
   a) *z chleba*
   b) *z dreva*
   c) *z drôtu*

9. KOHO POČAS SVOJHO ŽIVOTA A AJ VO VÄZENÍ UCTIEVAL DON TITUS?
   a) *Pannu Máriu*
   b) *Svätú Ritu*
   c) *Pátra Pia*

10. KDE BOL DON TITUS VYSVÄTENÝ ZA KŇAZA?
   a) *v Moskve*
   b) *v Turíne*
   c) *v Trnave*